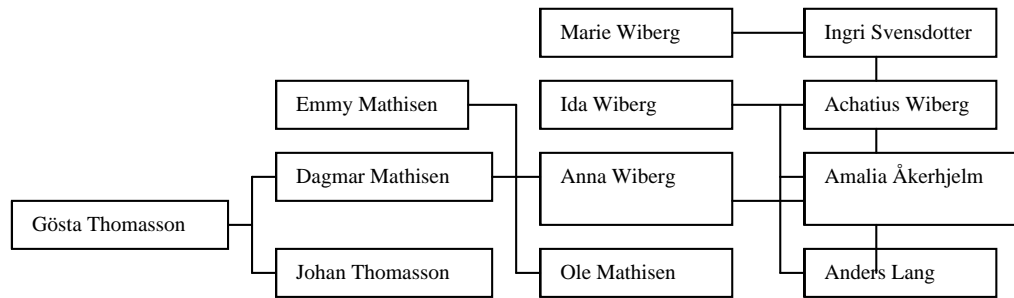

Kävlinge 2007-02-27

Några personer i breven:

Achatius Wiberg – Styvfar till Anna, Far till Ida och Marie

Amalia Åkerhjelm – Mor till Anna och Ida, Styvmor till Marie

Farfars Mormors Mor till Amanda Thomasson

Anna Wiberg(Lang) - Farfars Mormor till Amanda Thomasson

Ole Mathisen – Farfars Morfar till Amanda Thomasson

Dagmar Mathisen - Farfars Mor till Amanda Thomasson

Emmy (Amy) Mathisen – Farfars Moster till Amanda Thomasson

Ida Wiberg – Halvsyster till Anna

Marie (Maja) – Halvsyster till Ida

Hendrik Mathisen – Bror till Ole

Johan Mathisen – Bror till Ole, omkommit till sjöss 1882

Karen Anne Mathisen – Syster till Ole

Anton Mathisen – Bror till Ole

Moster Kastman - ?

Ida Kastman – Väninna till Anna

Svärmor Pernille Björneseth – ”Svärmor” till Anna

Styrman Berent Björneseth – Förlovad med Anna före Oles tid,

Omkommit till sjöss 18..?

Svägerska Hanna Björneseth – Syster till Berent

Syster Margarethe Björneseth – Syster till Berent

Karl & Ingeborg - ?

Samtliga brev renskrivna och tolkade av

Amanda Thomasson

amanda@osiris2.se

Från Pernille & Margarethe Björneseth
(ej daterat)

Min kära Anna!

Jag måste nu också med det nya året, önska dig och dina kära föräldrar och syskon ett gott välsignat år, både med sundhet och med allt som är kärt. Jag tackar dig så innerligt för att du är så snäll och skriver så flitigt till *Hanna*. Du kan inte tro vad det gläder oss att få höra från dig och dina kära föräldrar. Ja det har nu blivit så kärt för oss, en stilla längtan tränger sig ofta fram, med en önskan om att snart få höra från dig. Vi tar emot dina brev med samma glädje och intresse som från vår kära *Berent*. Därför kära *Anna*, skulle det vara riktigt roligt om du och *Hanna* vill vara duktiga med att skriva till varandra, då ni två visst passar bra tillsammans. Och förstår varandra mycket bra och kan skoja med varandra. På samma gång får vi också något gott från ert skojeri.

Stackars dig *Anna*, som hade din mor sjuk under julen, det var inte bra. Men gudskelov att det nu har gått över, ty att vara sjuk är det värsta man kan tänka sig. Vi här hemma är gudskelov nog så friska, med undantag för en liten förkylning som kommer av den hårda vintern. Is och kyla var dag, vi har inte haft det så kallt på många år.

Vi vet nu gudskelov att *Berent* har kommit fram välbehållen till *Mesina*. Och vi hoppas nu att det kommer gå bra med honom på hans resor, då Gud alltid har varit så god och bevarat honom så väl. Min kära *Anna*, du är kanske lite orolig när du ska börja vänta på brev från din *Berent*. Ja däri liknar du mig din mor, då jag också är svag nog att inte alltid sätta all min tillit till Han som så faderligt beskyddar honom. Men det är ju naturligt att du som är så barnslig och ung, inte alltid kan ha mycket med mod, eftersom vi som har kommit så långt i tiden inte alltid har det. Jag vill dock säga till dig att det är mycket bättre med mig än det var förr. Och kan därmed trösta dig med att det kommer bli lättare för dig med, när du blir lite mer van vid att vara en sjömans flicka. Därför kära *Anna*, ska vi vara lugna och sätta även detta i Guds hand.

Några nyheter har jag inte att berätta för dig, då det lilla nytt här kommer, är jag säker på att *Hanna* skyndar sig med att berätta för dig. Hon är ju vår egentliga brevskrivare. Jag ber dig nu att hälsa till dina kära föräldrar och syskon på det vänligaste från oss. Och var du själv alltid på det hjärtligaste vis hälsad från din hängivna svärmor

Pernille Björneseth

Kära Anna

Din önskan vill jag gärna uppfylla kära Anna, med att skriva några rader. Men eftersom jag så sällan skriver, är jag rädd för att det blir något torrt. Det gläder mig att höra att mitt fotografi var välkommet. När Berent kommer får du fråga honom om det är bra, ty här hemma var de inte nöjda med det. Till storlek och figur ser vi två ut till att likna varandra, för du ser ut att vara både lång och smal och till den sorten tillhör jag med. När nu Berent kommer till er så måste du och han, om där finns en bra fotograf, ta ett fotografi på er två som vi kan ha hängandes på väggen.

Jag får nu avsluta detta ointressanta brev. Hälsa dina kära föräldrar och syskon men var du mest hälsad, från din hängivna syster

Margarethe Björneseth

Från Pernille & Hanna Björneseth

Bergen den 30 juli (inget årtal)

Min kära Anna!

Förgäves har jag väntat på den ena posten efter den andra, men dessvärre har jag ingen fått. Nu blir din tystnad så lång min snälla *Anna*, eftersom nästan två månader har gått sedan jag senast skrev och inget har jag hört från dig under denna långa tid. Är du frisk kära Anna? Eller du har kanske inte varit hemma, jag har också tänkt mig att du har skrivit men att brevet sedan har kommit bort. Om en stund ska jag resa sexton mil härifrån med ångbåt och vara på landet i bara en tio till tolv dagar. Därför får du ursäkta att du bara får några få ord denna gång, men kära Anna skriv strax till mig igen så får jag det när jag kommer tillbaka. Jag har varit runt på landet lite men för det mesta har jag hållit mig hemma. *Grete* och jag har rest med farbror/morbror *Jacob* som för en ångbåt här i fjordarna, en tjugo mil in genom fjordarna för att se oss omkring. Naturen är mycket storartad på de flesta ställen. Här är fjäll på bägge sidor om den trånga fjord som vi seglar på, så det var mycket intressant att få se det.

Mor och far lever bra, vi har i sommar hyrt ett litet rum i närheten av byn och där har vi varit av och till. Det var för mors skull (fragment av brev saknas) ... som syr på maskinen.

Nej nu har jag inte tid längre och därför blir det allt för denna gång. Skriv nu snart kära Anna. Många hälsningar sändes från far, mor och syskonen. Lev nu bra och var så innerligt hälsad från alltid hängivna svägerska

Hanna Björneseth

Hälsa dina föräldrar många gånger, tillika dina syskon samt *Hoverbergs* mycket flitigt från mig. D. S.

(fragment av brev saknas)

... för att vi två har (oläsligt ord) rester av sorgen och därför vill vi så gärna kalla tillbaka de sista minnena. Jag tänker just nu på de sista ögonblick han var hemma. Han kom springandes upp till sin lilla sovkammare, och tog i all hast det porträtt som hängde på väggen och höll det till sig. Och jag säger till honom: ”kära du låt det hänga kvar, du kommer ju snart och du har så många visitkort i ditt fodral, dessutom har du ingen kista att gömma det i”. Men åt detta

svarade han: ”hur kan du veta att det ska hänga där igen, det ska följa med mig var jag än är”.
Således följde du med honom i döden.

Jag har hittat en vers i min psalmbok och detta vill jag önska åt oss båda två:

*”Sörjer du ännu min
O vad tjänar nu sorgen till
Tro på att Jesus vill dig väl
Ana hans
Och hur ofta har hans makt
Rosor från törnar bringat”*

Älskade barn, tänk ofta på detta. Länge väntar vi på att höra från dig. I all hast (ord saknas)
hälsning från din ärliga moder

P. Björneseth

Från Ida Kastman(inget årtal)

Helsingborg den 2 april

Snälla snälla Anna!

Tusen tack för ditt välkomna brev! Ack! Jag blev så glad när jag hörde att du inte hade glömt din Ida, fast det såg ut som om jag hade glömt dig. Men inte en dag har försvunnit som inte du har varit i mina tankar. Snälla *Anna*, du har rätt. Hon har förändrats mycket sedan vi sist såg varandra. Både glada och sorgsna dagar har försvunnit. Jag beklagar dig utav hjärtat den förlust som du har lidit. O! jag tänker hur svår denna stormiga vinter måste ha varit för dig då du har haft den älskade på det vilda havet vilket slutligen skulle bli hans(Berent Bjørneseth) grav. Men vi får inte hängiva oss åt en svår sorg utan tänka att det är Guds vilja. Och att det är Han som styr alla våra öden också har styrt detta till ditt bästa. Jag har glatt mig mycket åt att få vara med på ert bröllop men så skulle det inte bli. En gång i vintras drömde jag om att jag klädde dig till brud. Du var så vacker. Hela din vita klänning var besatt med **mysten**. Ditt hår föll i rika lockar kring dina skuldror, på huvudet satt en av mig bunden krona. Jag var så glad då, men när jag vaknade var det allt en dröm.

Nu börjar den härliga våren komma och åter längtar jag att få resa till er fredliga hamn och få sluta dig i min famn. Men det blir väl liksom i somras, vi blir aldrig färdiga till att resa hur mycket vi än talar om det. Men i sommar, om ni vill ta emot mig och låta mig gästa ert hem, ska jag komma och stanna ett par dagar. I Helsingborg har det varit ovanligt livligt i vinter. Fastän fattigdom och elände har varit rådande har här inte varit brist på nöjen. Jag hör ni vet att *Sjöstet* har rest från hustru och barn. Den stackars *Mari* hon får inte slippa från i år (hon har gått och läst i ? det vet du väl) för hon har varit så latsinnig och otyg, så prästen vågar inte låta henne gå till Herrens nattvard. Men nu har de skaffat henne en plats på Jylland, där ska hon stanna i år. När hon sen kommer hem och är en förbättrad människa, så får hon gå till nattvarden utan att gå hela året till prästen för han säger att hon nog kan läsa bra då.

Nej nu får jag väl börja tänka på att sluta mitt långtråkiga brev, men nästa gång jag skriver Anna lilla, då ska du få veta när jag kommer till er. Ack! Jag tänker på hur roligt det ska bli. Tack snälla Anna för att du vill ha mig bland dina vänner i ditt album. Därför sänder jag dig ett, och när jag en gång får ditt så ska det få första plats i mitt album liksom du redan har den första i mitt hjärta.

Hälsa *Marie* och *Ida* så mycket från mig. Mamma och pappa ber om sin hjärtliga hälsning till er alla. Men först och sist var du snälla Anna hälsad från din sanna vän
Ida Kastman

Från Ida Kastman

Måndagen den **28 maj 1871**

Kära snälla vänner!

Har ni ännu goda tankar om mig? Ack jo, jag vet föresten att ni är tåliga och har fördröjsamhet med mig. Jag ska skriva och tala om allt som jag har på hjärtat, det är då inte mycket men nog av att bära på så länge. Ja snälla, ni tänker väl den lyckliga varelsen hon har redan glömt sina vänner vid hamnen. Men tro inte det, ni är beständigt i mina tankar och till min tröst även i mitt sällskap då jag sitter försjunken i tankar. Men nu till den sorgliga delen av min bikt, jag har blivit en riktig symaskin på gamla dagar. Jag begriper inte hur det kan vara men att sedan jag kom hem från er har jag haft så brått, den ena beställningen efter den andra. Så jag har inte mycket tid så att jag kan skriva till er när jag har lust. Det ser nästan ut som om de har inbillat sig att jag har varit utomlands och **praktiserat** då jag var borta eftersom jag så där ett tu tre har kommit i svängen. Ja det tycker ni väl var ingenting att gråla om, men jag tycker nog att det är bra på ett vis. Jag menar att få pengar, men annars kunde jag nog tycka om att i stället ? mig. Men apropå ?, ni måste inte bry er mycket om det nöjet medan ingen av er begagnat sig av vår inbjudan och passat på men ? ?dörrar var öppna. Nu är det snart slut, men det är väl att det inte är för alltid. Så vi kan väl hoppas att när de öppnar nästa gång ni inte försummar att infinna er. Jag har dagligen väntat någon av er medan vi hade skådespelare här men nu spelar de sista gång på onsdag och innan dess kommer ni väl inte. Ni är då alltid välkomna men det är roligt för oss när här är något nöje att bjuda på.

Ack ni kan tro att vi har till Pingst, som så ofta annars, inte gjort annat än rest till er. Men när det blir någon gång så får ni skriva kors i taket för då är det en riktig anmärkningsvärd dag. Kära vänner ni får ursäkta att det blir kort och gott denna gång men jag är tvungen att skriva idag för imorgon ska jag börja på nytt igen med mitt arbete.

Igår, pingstdagen, var jag till skogs med Mamsell *Gjerdström* och några andra och hade lite roligt. Men idag har jag bestämt mig för att skriva till mina vänner. Jag ska också besvara *Carl Olséns* brev som jag har fått, två stycken sedan jag kom hem. Jag har ännu inte haft tid att svara på dem.

Igår la jag bort sorgedräkten och klädde mig för första gången sedan jag kom hem i kulört. Det var sant jag ska väl berätta hurdan min hatt är. Jo en liten uppviken, rätt näpen hatt med gula band och en röd **aster**. Annars har jag inte fått något nytt, men imorgon

ska jag köpa mig en stor sak. Jo ni, en symaskin. Det var väl inte så lite det, men jag ska säga att det inte går i längden att sitta och knoga. Men nu tänker jag att det ska gå galant, så kom nu med allt som ni vill ha stickat och det ska gå som en dans.

Nej flickor, tiden lider och jag sitter och uppehåller mig med bara strunt. Och jag som tyckte att jag hade så mycket att tala och fråga om. För det första, hur mår ni alla? Hur är det med den lilla rara **moster** är hon vid sitt gamla goda humör? Ack! Om jag snart fick komma och ta henne i famn och kyssa och klappa henne den lilla rara. Tusen tusen hälsningar från oss alla till er och så farväl för denna gång. Nästa gång ska jag nog skriva mera och längre men detta är bara för att låta er veta att vi lever. Hälsa alla bekanta, *Marie Clara* ja alla alla från moster morbror och er allas tillgivna

Ida Kastman

Onsdagen

Brevet har inte kommit längre ännu. Därför ska jag låta er veta att nu har jag köpt symaskinen och den går förträffligt. Jag syr och går på så nu Ida får du komma och ha med dig allt som du vill ha sytt. Det är sant sångerskorna är resta då rummen har stått tomma och väntat på er länge. Kom därför snart, mer bråttom har jag inte än att jag nog ska ta emot er med öppna armar. Det är också pappas och mammas önskan jag uttalar, de ber er vara hjärtligt välkomna.
D. S.

Från Amelie och Marie

Ängelholms hamn den 21 augusti 1871 på måndags morgonen

Mina små kära barn Anna och Ida!

Nu börjar jag bli riktigt ledsen och otålig över att ni är borta så länge. Jag har inte sovit i natt utan bara funderat på hur jag fortast ska kunna få hem er igen. *Marie* var så snäll och var igår och hörde om bud efter er, men varken *Lassen* eller *Buckvall* ska köra denna vecka. Det blev jag så ledsen över. Men ni får likväl noga höra efter om ni kan få någon lägenhet till Ängelholm. Om onsdag vet vi ju att Fru *Brådd* alltid har bud till Helsingborg, så ni får höra efter till *Lindmans* på onsdagsmorgon. Får ni åka med det budet så kan ni åka ända till skomakare *Pärens* samt lägga in era knyten hos *Pella*. Det vore det allra bästa. I annat fall om ni inte kommer allra senast på onsdag så får vi leja skjuts och skicka efter er på torsdag. För all del hör nu efter och kom så fort det är möjligt, annars gör ni mor mycket ledsen. Tack mina små rara töser för era kära brev. De har jag läst igenom så ofta så jag kan dem utantill som det renaste vatten. Därför är jag nu inte nöjd med dem längre. Ni ska själva komma snart snart. Alla människor undrar hur ni kan vara borta så länge.

Ja du *Ida* lilla, jag har talat med ”*moster Larsson*”. Det märks visst inte att hon saknar *Edvard* och här har inte hörts ett ord ifrån den stackars pågen. Han kan nog vara borta så länge han vill, utan att bli efterlängtd.

Tack *Anna* lilla för att du skickade oss *Mathisens* porträtt. Vi går och ser på det tills vi blir allt kärare och kärare i honom. Gud give att han snart är i England. Här tycker vi att det blåser mest motvindar, men det kan ju vara bättre för honom än vi förstår. Allt här är sig likt. Mitt för våra fönster ligger nu tre vackra skonare. Far ska ha mönstring på tisdag. När han gick igår så sade han ”när jag nu kommer hem igen så måtte väl barnen vara hemma igen annars blir jag riktigt ked’åt”. Far har inte fått någon häst ännu. Dina garnbuntar är komna till *Johanna*. Men tänk, han tog 24 skilling i skjutspenningar. Det tyckte vi var bra gement gjort. Kära mina älskade små barnungar hör nu efter på alla vis, så ni snart kommer hem. Annars blir det snart förbi med mitt humör, det känner ni ju så väl. Och för all del packa in allt ordentligt så ingenting förstörs, och ingenting glöms. Hälsa lilla snälla *Ida* samt alla *Kastmans* så innerligen hjärtligt från oss. Gud give att jag nu snart kunde ta er i famn och kyssa er mina kära efterlängtdade barn. Gud välsigne er. Kom snart snart till er ömma mor

Amelie.

Johanna talar mycket om Mamsell Ida och Fru Mathisen sen hon lär hamnborna att säga ”fru”.

Lilla Ida!

Fråga Ida (Kastman) hur vi ska bära oss åt om vi vill ändra Annas vita klänning till att bli kortare, och så istället sätta på tre garneringar. Jag tänker att vi kan ta ut de två kilarna som du sätter där fram, och hela släpet göras till garneringar. För hon kan inte ha den på här hemma utan att få den söndertrampad. Glöm inte att se efter min kam och en halsduk som jag glömde. Annas ”eau de cologne-sprutare” vet jag inte var den är, förmodligen är den där nere hos er. Månstorp är sålt till en Herr *Lanen*. De ska flytta om en månad men de vet ännu ej vart. Kom nu snart, Fru *Eriksson* längtar. Hälsa Anna att jag inte har tid att skriva till henne.

I hast från

Marie

Från Ole och Anna Mathisen

Söndag i Fredrikshamn den 10 december 1871

Kära föräldrar och syster

Kärt är det att kunna berätta för er om vår lyckliga ankomst hit imorse klockan tio, efter att ha avgått från Köpenhamn klockan nio i går kväll och passerade vid Helsingör klockan elva. Vi hade på resan ett utmärkt fint väder och det var inte någon sjögång ens som i Ängelholms hamn. *Anna* och *Marie* kände därmed inte det ringaste tecken av sjösjuka, de gick till sängs klockan elva då vi passerade Helsingör och sov tills klockan nio då vi strax kom in i hamnen här.

Vi ska nu iland och spatsera en stund, och sen så ska vi ombord och äta middag klockan två i eftermiddag. Och så klockan fyra ska vi fortsätta resan till Larvik igen. Och om vi nu har tur med vädret till natten, som vi hade inatt, så borde vi vara i Larvik mellan klockan fyra och sex imorgon äntligen. Jag hoppas att ni har fått de tre brev som flickorna skrev till er från Köpenhamn. Och så en hjärtlig hälsning till er alla från *Anna* och *Marie* och från mig er svärson

O. Mathisen

Lilla snälla mor!

För att mor säkert ska veta att jag är frisk och duglig så inflikar jag några ord med. Ack ja! Gudskelov mor lilla att vi har så vackert väder. Vi har sovit så gott hela natten och inte känt av det ringaste av sjösjukan. Jag har drömt så mycket om min lilla moja. Mor är väl inte sjuk eller det minsta dålig? När jag vaknade blev jag liksom lite orolig. Men mor är ju snäll och tänker på hur roligt och bra jag och *Maja* har det och får. Och föresten är jag nu hos min rare käre snälle ömme man och då vet mor att jag inte kan annat än vara både lycklig och glad. Ack han är så snäll så snäll och omsorgsfull om oss båda två. Jag längtar så rysligt efter att få höra några rader från er, skriv därför genast till Larvik. Men mor ska själv skriva, skriv utanskriften till *Mathisen* och i hast mors

Anna

Från Amelie och Ida

Ängelholms hamn den 13 december 1871, onsdagskväll

Mina innerligt älskade barn alla tre!

Just nu fick jag ert kära brev från Fredrikshamn. Tack kära barn både för detta och de tre övriga ni har glatt oss med denna vecka, som har varit en tid av saknad och tomhet så jag kan aldrig beskriva det. Men era små kära brev har glatt oss, tröstat och hållit oss sällskap. Tack ja kära barn vi har ej talat om annat, och jag har inte drömt om annat än om er. I kväll är jag så hjärtans glad. Jag förstår från brevet att ni inte har varit sjuka. Det var en stor glädje för ”mojan”, det kan ni tro. Nu är jag inte ledsen mer och är frisk och stark som en liten björn. Jag kan läsa i varje ord du skriver min kära lilla *Anna*, hur lycklig och glad du känner dig hos din käre rare man. Du kan vara övertygad om att jag tackar Gud av hela mitt hjärta som har gett mig en så kär och god son. Och en sådan glädje på gamla dagar att veta att du är lycklig. *Ida* har varit sjuk i flera dagar men hon har haft så brått med handskar så hon har tvingat sig att sy till sent på kvällarna. Hon blev så glad för harmonikan och tackar er så mycket. Men hon är ändå rädd för att du saknar den min käre lille *Mathisen*. Du har glömt en rock här och jag blev riktigt ledsen när far kom tillbaka med revolvern. Men det hade inte varit passande att låta den bli hos *Kastmans*. Han trodde ju inte att ni skulle stanna så länge i Köpenhamn. Du glömde även din kam. Fast det förstås, allt som ni har här är i gott förvar. Men du har ju ingen nytta av det under denna tid. Din revolver hänger i sängkammaren där du själv hängde den.

Du min lilla *Marie* hade glömt två cigarrlådor med varjehanda innehåll, och de gamla kråkorna såg häpna ut när de kröp fram igen i det gamla hemmet. Nu hänger de på sin vanliga plats i förstugan, tåligt avvaktande sina härskarinnor. Något hår hade far inte med sig, han sa att *Ida Kastman* hade tagit det i förvar för att trensa det. Knapparna är skickade till övergård och Fru *Hansen* bad hälsa dig så mycket. Lilla snälla Marie, tack för ditt lilla kära brev. Vet du jag fick då rakt inte läsa vad du hade skrivit för *Ida* i lördagens brev, jag som är så kär i vart ord ni skriver. Hon pratade bara persilja för mig.

Idag är det åtta dagar sedan ni reste och jag tycker det är som en hel månad sedan. Men ikväll är jag glad, jag är inte ens sömning fast det är sent. Men ni är ju glada och friska, och då är jag både tacksam och glad. Nu ska även far bli glad imorgon då han kommer hem och får veta hur duktiga ni är som inte varit sjösjuka. Jag har inte talat med någon

utomhus sedan ni reste, jag har suttit inne hela tiden. Ida och jag vi uppmuntrar varandra så gott vi förmår.

Nu vill Ida skriva några ord men först vill jag be er alla tre kära älskade barn, att inte glömma att tänka på och skriva till er gamla ”moja”. Det är det enda jag tänker på och gläder mig åt. Ni har varit så snälla dessa dagar så jag kan inte tacka och kyssa er nog. Skulle det vara något mer ni har glömt hos Kastmans så skriv om det, så får vi skicka efter det hit med något bud. Gud välsigne er, jag kan se er när jag vill. Nu god natt, er ömt tillgivna moder

Amelie Wiberg

Far hälsar tusen gånger. Han är ännu inte bra i sitt bröst efter den otäckta vältningen. *Johanna* ber mig säga att hon saknar Fru Mathisen. D. S.

Kära snälla syskon!

Ni är bra snälla som så ofta har skrivit hem. Vi har alla blivit så glada var gång vi fått höra från er. Tack! Anna lilla för harmonikan, jag blev riktigt glad då jag såg den igen. Men det var ju synd om dig, nu har du väl ingen? Och tack du lilla snälla Marie för allt ditt besvär. Nu är jag skyldig dig pengar men efter jul ska jag skicka dem till dig.

Nu är här inte plats till ett enda ord mera, därför slutar jag med många hjärtliga hälsningar till er alla från er lilla tramsiga syster

Ida.

Just nu kom far hem, han blev så glad och ber hälsa många många hundra gånger till sina små snälla glyttar Marie, Mathisen och Anna. Ni talade inte om för mig vad ni köpte i Köpenhamn. Ni kan väl veta att jag är nyfiken. D. S.

Från Marie

Östra halsen per **Larvik** den **21 december 1871**

Kära snälla far mor och Ida!

Just nu fick vi ert brev. Vi har varje dag glatt oss och väntat på att få höra något från vårt kära hem. Gudskelov att ni är friska och glada. Vi är så duktiga och har det så bra så bra som någon människa på jorden kan ha det. Hade vi nu bara far och mor och *Ida* här i närheten så att ni kunde springa in till oss och se hur nätt och trevligt vi har det. I söndags var *Anton* och hans hustru *Elise* hos oss, en riktigt liten söt och snäll människa (ord saknas) allra finaste slaget (ord saknas) i stället mycket vänlig och god. Hon var så rädd att vi inte skulle tycka det var fint nog hos dem, vi har ännu inte varit där. *Hendrik* kommer och hämtar oss dit ut till jul. De hade med sig en tunna potatis, och ärter och mjölk och grädde till oss. Men det var inte på **frurinne** vis på en ”droppa flaska” utan en stor flaska grädde och en stor spann mjölk, så jag kokte gröt till kvällsmat. Vi har det så utmärkt bar för vi kan koka nästan allt i sängkammarens kakelugn, så vi slipper vara mycket i köket. *Johan* och en vän till honom, en styrman *Eli* som är mycket munter av sig, var också hos oss i söndags. Vi skrattade alla rätt hjärtligt åt honom. Madame *Ohan* med dotter och värdfolket var också här uppe, så vi var elva personer. *Anton* och *Elise* kom på morgonen så de hade nära på tagit *Anna* och *Mathisen* på sängen. Nu har jag redogjort om våra första främmande. De är alla sådana snälla vänliga människor här. Igår afton kom Madame *Ohan* ner med en liten rätt nätt mosskorg till *Anna* fylld med blommor. Den kan vara lika vacker hela året.

Ja du lilla moja här ska du se att jag tänker på mor med det första arbetet jag gör här i Norge. Jag tycker att dessa små mössor ser så nätta ut så jag tänkte att en sådan får mor ha till söndagseftermiddags huva. *Mathisen* ska gå ner till posten och lämna asken bara den nu får komma fram oskadd. Jag tänkte mycket på att sticka en sådan halsduk till *Ida* men så vill inte tiden tillåta det. Och så vill jag först se om det går att få iväg detta en så lång väg. Men du får ha det (ord saknas). Jag har redan lärt mig flera sorters stickning som du ska få lära dig när

jag kommer hem. Jag håller på att virka en duk till gungstolen som jag gärna vill ha färdig till jul. Anna skriver idag till *Ida Kastman*.

Ännu har vi inte haft besök av *Laurissa Larson* men vi får nog den äran i jul. Mathisen den snälle gubben har varit hemma hela tiden. Han väntar på att resa till **Medreddarna** till jul. Det var sant, vill ni vara snälla och skicka en riksdal till moster *Rikke* för knapparna kostade bara en riksdal och jag hade fått två.

Här är inte som i svenska städer, så rysligt (del av ord saknas) täppt, utan varje hus har sin trädgård med räcke omkring, så det är precis som på landet. Och så kan vi se sjön från fönstret, det påminner mycket om hemma. Det är väl därför som vi finner oss så bra. Vi har det så varmt och gott så vi säger ofta ack, om mor kunde komma hit och bli riktigt uppvärmd. Vi tycker att här inte är en smula kallare än hemma. Nu är förit förbi här.

Jag önskar er alla en glad och trevlig jul, hälsa *Johanna*. Nu adjö för denna gång. Gud välsigne er önskar av hjärtat er tillgivna

Marie

Det var bra att far snart kommer bli frisk i sitt bröst.

Från Anna

Halsen per Larvik den 30 januari 1872

Mina älskade föräldrar!

Nu hade ni nästan fått vänta länge på brev men vi tyckte att vi skulle samla på oss en mängd att skriva. Vi skulle alla idag ha gått i kyrkan men när vi så var färdiga, började det smådugga så vi fick inhibera vårt kyrkobesök för idag. Och istället skriver jag hem.

Tack kära lila mor för det sista lilla brevet, eller rättare sagt långa. Ack tänk igen så många roliga nyheter. Jag tyckte att förr när vi var hemma, inträffade det aldrig något roligt. Nej tänk, *Ida Wretman*, ni kan aldrig tro vad vi tre blev förvånade. Men det är nog som mor säger, han må i det minsta vara galen. Vad säger *Åkerhjelm*s och *Minna* om den lustiga förlovningen? Det är så roligt att höra alla nyheter som sker där hemma omkring. Allt som vi skriver blir alltid bara om oss själva. Ja ni kan aldrig tro vad vi har det trevligt. Och tiden går så fort för oss. *Johan* har nu flyttat ut hit till oss och *Laura Larson* från Brevig är här. Hon har nu varit här i en tre veckors tid men hon ska visst resa på måndag om åtta dagar. Hon är en rätt söt och vacker flicka. Ni kan tro att vi att vi håller liv här ibland, vi har ofta främmad och då är det dans och lek. En Herr *Öre* som ofta är här, blåser flöjt alldeles utmärkt. För fjorton dagar sedan var bröderna (troligen *Mathisens*) och *Ingborg Larsen* och hennes fästman samt några herrar till här. Ja vi var då en liten nätt samling och då hade vi det riktigt roligt med dans naturligtvis och vi dansade allesammans. *Henrik* och *Kal* blev kvar över natten. Ja vi har ofta främmad över nätterna. Men det är så roligt för de är alla så snälla och rättfram så där är inte något fjäsk. Ack jag kan aldrig nog säga vad jag tycker om *Mathisens* syskon. De är alla så hjärtligt vänliga. *Anton* skickar jämt upp mjölk och grädde men inte på ”friherrinnevis i droppvis”. Förra lördagen kom de rara människorna hit och så hade vi den glädjen att få ha dem här tills på måndagen. Ja jag säger glädje för jag menar det verkligen. Denna vecka har vi haft besök av en kusin till *Mathisen*, en sjökapten. En riktig hygglig människa, han var hos oss några dagar. Ack jag tänker så mycket på er där hemma när vi har roligt. För jag kan tänka mig att ni sitter där hemma vid den tysta hamnen och har det trist. Men Gudskelov, vi vet ju annars att ni har det bra och träffas inom er själva, att ni inte kan kalasa. Och tänk! Du *Ida* som nästan hade berett dig på fadderskap, nu har väl alla fruarna varit i Tyskland. *Pella G*, hur är det med henne? Hon har väl också nu stått över. Apropos det så fick jag brev från *Hanna B* och hon fick en liten flicka på självaste julafton. Hon är så förtjust och glad över sin tös så

hon kan inte nog beskriva hur söt och vacker hon är. Mannen är fortfarande styrman på samma ångbåt men det håller på att byggas en förfärligt stor ångbåt till honom. Det låter som om hon också hade fått en snäll rar gubbe. Men så snäll och god som min finns det inte, ack min Mathisen är så rysligt snäll och han blir mig kärare och kärare för var dag. Jag kan aldrig beskriva hur lycklig jag känner mig, han är så genomgod och öm och rädd om sin lilla hustru som han visst är belåten med. Han har nu fått mig att rent lägga bort snörliv och i stället har han köpt en sådan liten söt linnetröja som fruntimmer som jag använder. Och så har jag själv sytt mig ett flanelliv som går långt ner om magen så snörliv har jag varken när jag är klädd eller i vardagslag. Jag inte heller varit sjuk som mor vet. Så, *Johanna* tror sig kunna bestå smalhetsprovet med mig till sommaren, ja när jag nu är så anspråkslös och inte snörrar mig så kan det nog hända. Men ännu klämmer inte klänningsliven mycket. Räkna Fru *Nils Erikson* ännu? Nej tänk den gamla *Johanna* som är så fint förlovad, måtte hon nu bara ha fått ett säkert tag, men det betvivlas nästan. *Ida*, du blev väl förvånad över att jag skrev om den visan. Men att den inte var med var för att vi var tvungna att ta av den för brevet blev annars för tungt. Du kan gärna skriva med några ord nästa gång och säga hur många brev du har fått från dina tillbedjare. Vad skriver *Edvard* och var är han? Vet han den lilla nya medborgarinnans tillvaro?

Mor kan tro här blir glädje när mors brev kommer. Och mor är snäll för mor skriver om alla nyheter från hembyggdens trakter som så mycket intresserar oss. Nej, så många förändringar i tullverket. *Hager* stannade kvar, har far fått några pengar av honom? Skriv om det och om det inte nu kan vara hopp om att en gång få allt. Stackars far lille, han träffar väl oavbrutet sina regelmässiga turer. Och *Ida* sitter väl stött vid den maskinen. Ack jag går och vankar och förtar mig inte. Var ni bara i närheten så skulle vi alla tillsammans nog ha trevligt. Men roligt ska det bli till sommaren när vi med Guds hjälp får träffas. O mor lilla, är det ändå inte underligt så länge vi nu har varit skilda åt, och så långt ifrån varandra. Men Gudskelov att jag är hos min goda rara man som jag nu visst inte för allt i världen ville vara frånskild. Och mor vet jag känner sig glad och lycklig för min skull. Besynnerligt nog har jag inte fått brev från *Ida K.* Är hon hos er så hälsa till henne och hälsa dem alla där hemma från fars och mors egen lilla

Anna M.

Från Anna och Marie

Larvik den 5 februari 1872

Kära älskade föräldrar och lilla Ida

Ack min lilla mor, ni är väl alla förundrande och kanske "litt fnurra" för att vi håller oss tysta så länge. Ack, jag har verkligen inga skäl att ge till varför vi inte har skrivit. Var dag har vi talat om att skriva, och jag skrev ju också för åtta dagar sedan igår, men det har inte blivit iväg skickat. Men nu vill jag skriva igen. Ack, idag fick vi mojans lilla kära brev från den 30:e med den sorgliga dödsposten. Jag säger sorgliga men jag skulle väl inte säga så för Gudskelov, mor har rätt, han är nu i sitt "rätta hem". Nu är hans sorger och motgångar över. Jag kan aldrig beskriva ett sådant djupt intryck hans bortgång gjorde på *Marie* och mig, vi kunde verkligen i första ögonblicket inte hålla tårarna tillbaka. Och du min stackars lilla *Ida*, du kände nog lite av den första hjärtesorger. O jag kan så väl förstå dina känslor *Ida* lilla och att du sörjer lite är så naturligt, fast vi vet att det bara var din, och allas vår lille vän som gick bort. Men glöm inte hans grav. När du går i kyrkan så se alltid till hans vilorum. Du mins väl ännu vad han sa i sina feberfantasier i somras då han var hemma. Skriv härnäst mer om hans sista stunder *Ida* lilla, för fast vi alltid "knabbades" han och jag så var vi ju ändå i själ och hjärta goda vänner. Men *Ida* lilla, du har väl inte blivit smittad? Jag är så orolig och nästan ledsen för er därhemma som är så nära den rysliga sjukdomen. Jag vill hoppas och be den gode Guden att han skonar er. Ack ja! Man är själv frisk, men var och en ber ju för sina egna. Men du gjorde rätt som tog hand om honom för jag vet och tror att lilla mora var hans allt här på jorden, den grymma hårda modern. Vad förestår henne mor att *Antons Johannas* dödsfall rörde oss och det dödsfallet mor omtalar i förra brevet, *Axel Terlund*, honom kände jag ju också. Vad försiktiga alla därhemma och far lille på sina kvälls- och nattpromenader, Gudskelov att han nu är frisk. Jag har tänkt så mycket på honom och verkligen varit ledsen när jag tänker på hans rysliga tandverk. Jag vet ju hur mycket mycket sjuk han alltid blir då. Har far inte häst ännu? För jag tycker om far hade häst kunde far ju alltid sitta mer inpackad i sina pälsar. Ja för all del far lille, spar ingenting för hälsan din bekvämlighet. Gudskelov, här härjar inga sjukdomar och vi har ju den mildaste vinter man kan tänka sig. Och mojan lilla kan vara lugn för som mojan säger, sin ende lille son ska vi nog vara rädda om och få honom till att ta på sig bra när han ska ut.

Vi lever här alla, Gud vare, annars vid god hälsa och gott humör. Vi har alltid någon förströelse och tiden var blir den av, den försvinner som ett blink. Idag reste *Laura Larsen* och det blir ju alltid lite tomt när en människa reser. Förra veckan hade vi vår stortvätt, mor ler väl, och tycker att det inte kan ha varit någon stortvätt men det var verkligen inte så lite. Vi hade en duktig tvätterska och till på köpet en svenska. Annars har vi inte talat med någon svensk eller hört ett svenskt ord sedan vi reste från vårt "födelseland". Men norrmännen är alla så snälla och vänliga så vi saknar svenskarna undantaget våra kära kära därhemma – mor, far och Ida. Ack ja du lilla kära syster, det skulle vara roligt att få tala lite med dig om din bortgångna vän. Blöder ditt lilla veka hjärta ännu? Jag vet väl att du var en förständig och förnuftig flicka och inte tänkte på *Edvard* som någonting vidare i framtiden. Men som en vän kan du ju alltid sörja och tänka på honom, vår barndoms lekkamrat och vår ungdoms vän. Det har ju kommit rätt många små människor till världen, till hamnen sedan vi reste. Mor har alltid så många nyheter att berätta. Ack nästa brev, kommer mor komma med sorgpost då med? Den nervfebern (tyfus) ska väl skörda ännu fler offer. Skriv snart, vi är naturligtvis oroliga för er. Och min lilla kära mor, var inte missnöjd på oss för att mor inte har fått något brev från oss på länge.

Mathisen den lille rare käre mannen ber att få hälsa er så mycket. Han ska snart skriva till far angående pengarna. Mitt andra brev skickar jag också, fast det är gammalt. Jag vet ju att det är lika kärt och nytt för er. Jag fick idag också på samma gång brev från *Ida Kastman* och hon lever vid sitt gamla glada humör. Så gamla *Johannas* förlovning är allt slut, det vanligaste och naturligaste. Nej hon får nog gå i graven som en gammal nucka. Annars inga nya förlovningar eller partier.

Hälsa alla bekanta. Hur går det för *Otto Maunsback* och hans nya klabbation? Han sticker väl till Amerika, från hela resan. Hälsa lilla *Clara*, det var roligt att hon är enkel och rättfram i sitt brev men stackars tös hon har väl ingenting att föra till tals med. Jag märker av mors förra brev att mor undrar och är nyfiken och jag får säga som kärringen jag tror jag tror. En tid hade jag jämt illamående men det har gått över. Jag har ont i magen men det är långt ifrån så att jag är sjuk.

Nu måste jag då sluta, nu hälsas alla hjärtligt – far, mor och Ida – från alla era tre barn

Anna, Marie och Mathisen

Från Marie och Ole

Halsen den 24 februari 1872

Lilla snälla Ida!

Jag hade tänkt att jag skulle skriva några ord till dig när *Anna* skrev men då var jag inte riktigt frisk. Ja du kan tro, jag har legat och varit riktigt dålig men nu Gudskelov är jag frisk igen. Jag hade ett sådant hårt stygn i vänstra sidan så jag var tvungen att låta koppa mig!

Ack hur underligt går det inte här i världen, tänk *Edvard* som skulle komma hem och dö. Du kan tro att det kändes besynnerligt när *Anna* läste om honom. Vi tänkte, ack om vi bara kunde springa hem och prata med er. Det var ändå bra att han fick dö hemma. Kom ihåg allt så att du kan berätta om det för oss när vi kommer hem. Vi vet ännu inte när vi kommer hem för det beror på när Trio blir färdig. Det arbetas på henne var dag så *Mathisen* är mycket där nere, med *Hendrik* är också hos oss så de skiftas om att vara där nere.

Nu är vi Gudskelov av med *Laurina*. *Anna* nämnde visst något om henne men hon vill ingenting säga. Men varken *Anna* eller jag tyckte om henne så vi blev glada då hon reste. Annars är allting bra och *Mathisen* är nu som alltid den snällaste som man kan tänka sig. Vi har haft stortvätt så vi har en hel mängd skjortor och annat att stryka. Och så har vi alla *Mathisens* strumpor att stoppa så att allt hans tyg ska bli helt och i ordning tills han ska ut. Han tror att den första resan blir till Östersjön och då följer vi nog med till Helsingör. Det skulle bli bra roligt om det kunde gå på det viset. Men ännu är ingenting riktigt bestämt.

Jag tycker att jag kan se på *Anna* att hon har blivit tjockare på senaste tiden, hon har varit tvungen att lägga ut bröstveckan på sin klänning för den gick inte om henne. Men säg mor att hon är försiktig och hon har för länge sedan lagt snörlivet och har istället ett i ylle som inte alls sitter åt. Jag tänker att hon snart får skaffa sig ”lubbtröja”, men annars ser hon ut precis som vanligt. Hon är varken mager eller flammig. Hade vädret varit vackert idag så skulle *Anton* ha kommit hit med häst och släde. Men så blev det en sådan snöyra att man inte kan komma utanför dörren, utan med stora stövlar på. *Mathisen* trodde att det skulle göra *Anna* bra att komma ut lite för vi sitter alltid hemma. Vi finner oss så bra hemma så vi bryr oss inte om att gå bort. Igår söndagen som jag började skriva, var *Anna* alldeles bra men idag är hon dålig. Det är precis den vanliga sjukan, hon har inte haft den sedan innan vi kom hit. Men jag tycker att det inte var på långt håll så illa som vanligt, nu tycker hon att hon är bra igen. Ni vet hur fort det kommer och hur fort det går över igen. Jag värmdde yllestycken som

vi la på magen och så fick hon Hoffmans droppar och sedan vin, så hon har haft ro hela eftermiddagen. Ni ska för all del inte oroa er för Anna, för hon är annars rätt kry. Det kan vara att hon någon gång mår lite illa, men inte alls så att hon ligger utan det går strax över igen. Jag tänker att det är brev på väg till oss, vi blir alltid så glada då vi får brev. Det är precis som om ni kom och pratade med oss en liten stund, och alltid är ni så fulla av nyheter att vi alltid blir helt förvånade. Och sedan så pratar Anna och jag så länge om alla nyheter. Vi har aldrig något nytt att berätta men vi känner inga så vi har aldrig något att sladdra om. (Det är med oss som med de stora gässlingarna, vi håller allt för oss själva). Anna skriver inget denna gång men ber mig hälsa till er alla. Hälsa far och mor och *Johanna* från din tillgivna

Marie

Förlåt att jag härmed inte skickar er några rader, men vi ska alla tre skriva till er imorgon. Vi är nu friska och raska. Ni är så mycket hjärtligt hälsade från Anna och mig

O. Mathisen

Från Anna

Larvik den 25 februari 1872 (?)

Min egen lilla kära rara mor!

Denna gång skriver jag till lilla mojan och *Mathisen* till far. *Ida* har väl fått ett litet brev från *Marie*. Ack ja mor lilla, dröjer mor nu inte med att skriva? Jag börjar åtminstone tycka det därför att jag nästan går och är orolig för er. Måtte ni bara alla med Guds hjälp vara friska och få vara det. Gudskelov nu är vi friska här men annars har *Marie* och jag verkligen varit rätt dåliga. Men nu ska mor inte alls vara orolig för nu ser ju mor eftersom vi skriver att vi alla är duktiga. *Marie* har legat en åtta dagars tid med ett förfärligt envist styng, som varade länge sedan hon gick upp och såg ut som om det inte ville lämna henne. Hon blev ”koppad” och vi värmdes sandpåsar och vi gned in henne med vit canfer olja. Men ingenting ville hjälpa förutom tiden som hjälper allt. Och så har ju jag varit sjuk när *Marie* var mest bra. En morgon började min vanliga plåga med kräkningar men de var slut vid middagstid och jag tyckte inte att jag hade så ont som vanligt. Jag ville själv gå upp men det fick jag inte. Men tänk så på kvällen när de andra satt och drack te så blev jag så häftigt sjuk och fick en underlig plåga i högra sidan av magen. Det var en rysligt förfärlig kramp i ”modren” säger de som förstår sig på det. Men o du store Gud, mor kan aldrig tro vad jag hade ont och vad jag jämrade mig och riktigt skrek. Och ned med mig på golvet, för i sängen kunde jag omöjligt stanna. Och *Mathisen* den ömme rare människan bäddade med täcke på golvet. Och madammen som hörde mig, kom in och när hon förstod vad det var med mig gav hon mig ”moderdroppar” och krampdroppar tillsammans som jag liksom tyckte lindrade lite. Krampen höll mig, inte fullt en timme, men efter det låg jag den natten och hela nästa dag och kunde inte röra mig eller själv vända mig om. För vid minsta rörelse kom kramptagen. Men *Mathisen* han hjälpte mig med allt, då var det inte att vara det minsta generad som jag nu a alla fall alls inte är. *Marie* och *Mathisen* var uppe de två första nätterna och passade mig så väl, men nu som alltid så gick det fort över. Förunderligt nog efter så rysliga förfärliga plågor, låg jag inte mer än tre dagar. Men i flera dagar var det liksom det högra benet och den sidan som inte riktigt ville med när jag skulle gå. Matlust hade jag inte heller på ett par dagar, fir och vin och åt soppa, men det var ju kraftigt nog. Min mage har i alla fall en längre tid varit i obestånd, (jag kan knappt säga så riktigt i brev). Men idag är jag så Gudskelov frisk och kry och åt så mycket god färsk soppa till middagen. Jag vet inte hur vi kunde bli förkylda för det är ju ingen köld

och så hade vi inte våra göromål i köket. Den snälle rare Mathisen och hans snälla bröder gör så mycket. Ack ja Maja och jag har det visst bra, vi två ligger till klockan åtta och så stiger vi upp till det färdiga kaffebordet. Sen går Mathisen och *Henrik* till Trio och *Johan* till skolan, Marie och jag pysslar lite i rummen. Mathisen ville att vi skulle ta en liten flicka från Neset som skulle hjälpa oss. Men Marie ville, som mor vet, helst vara ensam och jag tycker att det går så bra med bara oss själva. Mor kan tro den rare Mathisen var ledsen när jag var sjuk och han är så öm och rädd om mig. När jag kom upp klädde han mig själv som jag skulle vara och det var med ylle kalsonger och två par strumpor. Men jag vill också gärna gå in på allt för att om möjligt hindra den sjukan att återvända, det var alls inte som vanligt.

Nej nu kan mor ha fått nog av sjukdomsdetaljerna, denna gång handlar mitt brev inte om annat. Nu en tid har vi levt i det tysta, inte haft någon vidare främmad och inte själva varit ute något. Ack tänk du min lilla rara moja, nu lider det mot att vi med Guds hjälp snart får ses igen. Det arbetas friskt på *Trio* och vi tänker att hon i slutet av mars är färdig. Mathisen tror att den första turen blir på Östersjön och då följer Marie och jag med och hoppar av vid Helsingör. Och ack, flyger då rakt i famnen på den lilla kära mojan. Nog ska det bli bra kärt och ljust för oss alla att ses igen.

Ni talar väl ofta om *Edvard*, han är väl ännu inte glömd av någon mer än kanske av sin hårda mor. Hur är det med lilla *Selma*, blir hon vid livet? Jag tycker de knappt förtjänar den glädjen. Umgås inte Ida alls med den söta mostern? O hur är det nu, griper nervfebern (tyfus) mycket i omkretsen ännu?

Nej nu får jag då sluta. Hälsa vår lila snälle far så mycket och lilla Ida, och *Johanna*. Skriv nu snart igen om inte, som jag tror, brev redan är på väg. Och glöm inte att berätta om allt nytt som händer vid hamnen. Hur är det med *Johans* och *Fredriks* förlovningar, är de vid det gamla? Och *August*, är han ännu stoisk för alla ömma känslor? Hälsa dem alla bekantiga. Skriv för all del snart till mors egen lilla

Anna

Mor är väl frisk och rask hoppas jag, och ni alla tre?

Från Anna och Marie

Larvik den 26 februari 1872

Kära kära älskade föräldrar!

Just nu fick vi ert kära brev med den inneliggande. Ack vad jag blir glad när jag när jag ser *Idas* utanskrift. Du mor lilla vet bäst hur det känns, när man går och är orolig för något och inte kan få veta något förrän brevet hinner fram. Då kan visst ett brev få hjärtat att slå av glädje. Jag är så glad, så nöjd och tacksam i detta ögonblick, att den gode Guden åtminstone hittills har beskyddat er mina kära där hemma från sjukdomsfall. Och nu är ni naturligtvis också glada och lugna för oss. För nu är vi så friska och duktiga, jag känner mig så frisk idag och har briljant aptit.

Idag, på morgonen, sände vi iväg ett brev till er så jag tänker att dessa två kommer kanske till er i sällskap. Johan som nyss kom från skolan hade detta ert kära brev med sig. Och *Mathisen* var nere på bryggan så *Marie* sade att detta brev skulle han själv bryta. Det tyckte viss jag också, men han dröjer. Och jag gick och tittade på brevet. Nej, så länge kunde jag inte vänta. Jag var tvungen att se hur det stod till hemma och allt Gudskelov står ju bra till, och ni låter alla så glada och nöjda. Ack! Så roligt att lille far får vara hemma lite, kanske kan det bli för alltid. Det var i alla fall roligt att det blev över vintern. Men far får väl ändå vara ute om nätterna, men far har ju bra varma pälsar. Nu vet jag att lilla mojan är glad som får ha sin lille gubbe hos sig. Ack ja du min lilla mor Gudskelov så länge vi får ha våra små snälla män hos oss, ty det nu börjar lida mot den tiden då jag igen ska skiljas från min så innerligt käre älskade *Mathisen*. Jag vet knappt nu hur det ska bli för mig, innan jag så igen blir van vid att inte jämt se honom. Men så blir det att glädja sig åt att få träffa honom snart igen den snälla kära människan. Om mor kunde se eller höra hur vänlig och öm han är om sin lilla hustru som det visst ser ut som han är belåten med, sina många fel oaktat. Ja, det vore bra om där var någon utsedd till *Marie* och *Ida*, att de måtte få samma tur som jag med att få snälla män. Men min han blir likväl kronan på verket. O ja min lilla kära mor jag vet nog hur mycket orätt vi gjorde den gången som lilla mojan fick vänta så länge på brev. Jag känner verkligen samvetsqual. Men jag säger nu som när jag var liten och hade gjort något fel; ”förlåt mig mor lilla, det ska aldrig hända mer”. I synnerhet som det är så roligt att sätta mig ner för att tala med er där hemma. Ja, det är säkert som om jag hade varit tillsammans med far mor och *Ida* en stund när vi får brev eller jag själv skriver, eftersom jag tänker på er

så mycket. Så drömmer jag också så mycket, så många gånger när jag vaknar oroar mina drömmar mig. I natt drömde jag om så många svarta präster och det ska ju betyda något ont. Men ännu är det ingenting och de kära breven andades så glada. Apropos präster, vad ni frågar om prästen ingenting vidare väl. Allting står vid det gamla och ser inte ut att ändras. Åja, ingen skada i det. Tänk *Linda Schlyter*, det var ju sorgligt för föräldrarna och syskonen. Jo, henne var jag visst bekant med. Vi var alltid så goda vänner när vi var tillsammans på *Fredriks* baletter. Så den unga granna tösen har redan krupit i jorden? Många bekanta har gått bort i år. *Ekdahls*, det var ju en glädjedöd, det tyckte väl de med. Nej nu får jag sluta och lämna tvärlinjerna till Marie, hur gärna jag än tycker jag hade lust att ”slanera” lite längre. Mathisen var uppe som hastigast nu, det är så brått på *Trio*. Jag är så glad att *Henrik* är här och hjälper Mathisen med tillsynen som är nödvändig.

Och nu då mina kära föräldrar och min lilla snälla syster får jag säga farväl till er igen. Många kyssar och varma famntag sänder jag er på tankens vingar. Ack, det var så roligt att se lilla fars stil, som jag nu inte har sett på länge. Skriv någon gång till oss, far lille. Er egen tillgivna dotter

Anna

Ja du lilla Ida nu blir du väl ”gnaven” över att du får för många plakat att läsa. Ja, jag ska nog traktera dig med lite var gång. Vill du vara snäll och skicka detta medsända brevet till Övergård? Hälsa far och mor från

Marie

Från Marie

Larvik den 29 februari 1872

Snälla Ida!

Nu tycker du väl att det blir för mycket att få brev från mig var gång. Men vet du *Ida*, att jag förra gången jag skrev till dig skulle ha bett dig om du inte ville vara så snäll och skicka mig lampslöjemönstret, för det kom visst tillbaka i cigarrasken. Det är inte tungt så du kan nog skicka det nästa gång. Apropå det att du har bett mig om att skicka prover på stickning, så kan det inte bli någon reda med det förrän jag kommer hem. Men då ska du nog få bra reda på det.

Ja du lilla Ida, nu har jag inte mer att tramsa om denna gång, utom att jag igår fick brev från *Laurina*. Du kan aldrig tro vad hon har lite på övervåningen, för hennes brev är så bortom alla begrepp. Det är som vanligt **bara** brev om **hälsan** och så för övrigt hälsningar från de små. *Mathisen* och *Anna* fick ett lika lydande och *Johan* ett med lika innehåll. Han kastade genast sitt i kakelugnen men jag gömmer mitt så att du ska få se det. Jag vet knappt om jag ska svara henne eller ej. När du skriver, nämn henne aldrig i brevet, men jag tycker att det är roligt att berätta för er om allt som händer här. Jag vet att ni är intresserade av att höra allt. Jag skulle skriva några ord till *Hansens*, med det får inte följa med fler papper denna gång. Men hälsa du dem att jag ska skriva till dem nästa gång. Säg till dem att jag blev glad för brevet som jag fick från dem, och säg att när de vet några nyheter så ska de skriva och berätta dem för mig.

Ja, nu måste ni bli belåtna bär ni alla får vars ett brev. Du Ida, nu lider det mot mors födelsedag. Vi kan inte skicka henne någonting för postportot blir lika dyrt som småsaken. Men vi ska naturligtvis skriva hem och gratulera.

Har du tänkt på något? Ni lever väl vid det gamla. Du spelar väl på harmonikan varje dag? Vi har det nu gudskelov tyst och lugnt. Den där vännen till Johan, Herr *Örne* som blåste flöjt, han har rest ifrån Larvik för en fjorton dagar sedan och kommer inte mer igen. Och det är vi glada för. Det är alls inget nöje med främmande, det är bara besvär.

Jag undrar om du kan reda dig och läsa detta, för jag har riktigt slarvat ihop detta så att Johan ska få det med sig imorgon bitti. För han går varje morgon till skolan och så kommer han hem klockan två och så äter vi middag. Och sen går han igen så han är borta hela dagarna. Om kvällarna har han så bråttom med att räkna och då sitter alla tysta.

Vet du lilla Ida nu har jag viss redogjort om allt så tydligt som om du själv hade varit här och sett allting. Nej nu får jag då sluta. Hälsa mor och far och alla andra bekanta från din tillgivna

Marie

Från Anna

Larvik den 19 mars 1872

Kära älskade föräldrar och lilla Ida!

Nu vet jag att ni igen har gått en stund och väntat på brev för mors kära brev från den 6: e mars, som vi fick förra veckan, har vi ju inte besvarat förrän nu. *Mathisen* har oaktat skrikit om skrivning men *Marie* och jag ville vänta efter söndagen så att vi hade något att berätta om. Då hade vi, kan ni tänka, fint kalas. Ack ja om ni eller vi bara hade varit i närheten av varandra så skulle vi nog ha kalasat ihop. Men Gud vet, det kanske kan bli så med någon gång. Det roar nog mor att höra vad vi hade för fina rätter på vårt kalas. Det var en middagsbjudning och då hade vi först ”buljong”, sedan sill och potatis, sedan oxstek och potatis, och sedan fina smörbakelser med vispad grädde och sylt på. Och naturligtvis öl och vin, till kvällen hade vi revbensstek och brynt potatis och gröt. I söndags för fjorton dagar sedan var vi bjudna ut till en av riddarna som då hade stor bjudning, och verkligen riktiga förnämiteder. De betar sig i alla fall som om de alla är rika och vill gärna svänga sig med de stora. Men vädret var så fult så vi kom inte dit, men så reste vi och köpman *Lobes* dit istället söndagen efter och hade då en riktigt trevlig dag. Fint var där med mat och allt, köpman *Lobes* var så artig och skjutsade *Marie*. Det är en gammal untkarl, men en rik hund och en gammal fin man. Vi har vår handel hos honom, han är så artig och bjudande när vi är där. Han var naturligtvis här i söndags och *Maja* kallas naturligtvis av oss allesammans Fru *Lobes*. Hon skrattar mycket hjärtligt med och nickar bifall, det är som på *Fagerströms* tid. En liten incident hade vi också med dem den dag vi körde till Neset. Gubben som just inte var körvan, skulle dra på sina vita fina handskar så hästen behagade vända sig om. När vi märkte det, för *Marie* ropade på *Mathisen* (vi var före), vände vi oss om och ni kan aldrig tro vad det såg roligt ut. Och vad vi sedan har haft många goda skratt åt det. Hästen stod som ett lam när han bara hade fått snurrat om *Marie* och *Lobes*. Gubben skrattar också själv mycket hjärtligt åt äventyret som var roligare än det kan beskrivas. Det var ju sant, ag kom ju ifrån vårt eget kalas, som gick så bra med allting. Här var ungefär en elva tolv främmand och mycket muntert och trevligt var här visst. Oaktat Herr *Öre* och hans flöjt saknades. Vi hade en rask duktig kvinna i köket, som stod för matlagningen, som vi i ett par dagar hade rengjort och skurat. Ja som sagt här var visst muntert. Men likväl på kvällen blandade sig ett litet obehag med vår glädje. Tänk *Ingeborgs* och *Carls* förlovning blev bruten, ett moln bröt ut som länge hade

varit hängandes över dem och ringarna återlämnades. Fastän vi alla mäklade på försoning, var båda parterna lika obevekliga. Så det är slut och troligtvis förblir det så. Men ingen av de övriga gästerna märkte det som väl var, för tragedin utspelades i köket och i köksgången och under bar himmel.

Ack ja du lilla mor det skulle då visst vara roligt om ni kunde möta oss i Helsingör, och *Ida* och mor som inte har sett *Trio*. O! Vad det skulle vara roligt. Vi skulle ha nog så städat och fint på *Trio* om vi kunde vänta oss så kära främmade. Men ack nej, det kan visst inte falla sig så lyckosamt. För om Mathisen får en Östersjöresa så blir där inte tid för mer än oss att hoppa av och så kommer vi hem som ett nysande. Men på hans återresa säger jag att han är tvungen att stanna tills jag får tid att komma över och då följer ni alla med. Oja! Nu lider det mot den tiden då min käre gubbe ska resa ifrån mig. Ni kan tro att jag inte blir glad när jag tänker på det men då får ni också roa och underhålla mig. Jag vet i alla fall att när jag kommer till min lilla mor så är hon så trösterik så jag blir nog tålig och snäll. Ni kan tro att i början av mars då var här ett liv i hamnen då fartygen började hissa sina segel och lyfta sina ankare för avsegling. Så nu är här inte många kvar av den rysliga mängd som låg här. Det gjorde mig så ont om de stackars fruarna so stod här på toppen att ett högt fjäll (som ligger här strax bredvid) för att uppsnappa den sista skymten av deras mäns fartyg. Jag sa just till Mathisen att där vill inte jag stå och se hans avsegling. Men ni kan tro att när man bara hunnit sträva upp på dessa höga fjäll, så är där vackert och intressant. Man ser långt långt ut över havet och när man så vänder blicken om ser man staden och halsen och skogar under sig. Vackert är här nog om sommaren. Det var sant, när vi skriver nästa gång så säg hur vädret är hemma dessa dagar. Vi undrar så mycket om det är någorlunda likt hemma som här, för här har igår och idag fallit en så ofantlig massa snö så stora snödrivor ligger utanför våra fönster. Och snöplogen har gått flera varv idag. Annars började mars så soligt och vackert så man trodde det var sommar direkt.

Ja nu får jag då sluta mitt brev igen för denna gång, med många många hälsningar från Mathisen och Marie och *Johan* och *Hendrik*. Men av ingen hälsas ni så varmt och innerligen som från er egen tillgivna dotter och syster

Anna Mathisen

Från Marie

Larvik den 1 april 1872

Kära snälla mor!

Nu kommer jag också fram och gratulerar lilla mojan och önskar att mor måtte få vara frisk och duktig länge länge, så att vi kan få träffas lyckliga och glada igen. Hade bara **Tria** varit färdig så hade vi nog kunnat vara hemma på denna tid. Ack ja! Det skulle ha varit mycket roligt att få hjälpa *Ida* med att klä födelsedagsbordet.

Kommer brevet innan lördag så göm det till söndag och läs det då, för då talar *Anna* och jag om vår snälla mor och så blir det som om vi vore tillsammans. Vi ser ofta i sjökortet på Ängelholm och så säger alltid *Johan* att *Ida* står på piren och vinkar hit till oss. Det kan han så tydligt se. Nu har där väl börjat bli sjöfart och allting börjat vakna till nytt liv igen. Här ser det fortfarande vintrigt ut för den mängd snö som kom. Men den börjar så småningom försvinna så väglaget är i mycket dåligt skick. Annars skulle vi ha varit ute på ? i påsk men istället har vi fått vara hemma. Här har inte heller varit någon främmande, utan vi har haft det lugnt och gott. Igår, Påskdagen, promenerade vi ner till hamnen och **gjorde visit på Tria**. *Anna* har ? till en soffdyna till soffan så vi ska nog få det bra på **Tria** bara det snart vore så när att vi skulle segla.

Denna gång får alla bara ett litet brev från *Maja*. Ja, ännu en gång en hjärtlig gratulation till mor. Hälsa far och *Ida* från mors tillgivna

Maja

Från Amelie och Ida

Ängelholms hamn den 17 april 1872

Min lille käre son!

För att du så fort som möjligt ska få svar på ditt brev så skriver jag i fars ställe. Ty han är ute i tjänstegöromål idag. *Wiberg* har hört efter i Magnarp och överallt här omkring, men alla som vill till sjöss är redan ute. Så det är omöjligt att få varken matroser eller timmermän till dig. Du vet att far gör sig alltid så mån om att göra allt vad han kan. Men nu i detta kan han inte hjälpa dig, därför att alla redan är ute till sjöss sedan en månad tillbaka. Detta var ju tråkigt men vi kan ej hjälpa det! *Oskar Ekdahl* reste härifrån i fredags den 12: e till Helsingborg för att sedan så fort ångbåten avgick följa med till Larvik. Så vi tänker här att han redan är framkommen till Larvik. Med Oskar skrev jag ett långt brev till er mina kära barn och tackade för det kära födelsedagsbrevet ni sände mig. Nu undrar vi, och tänker att kanske är vi tillsammans den 7: e maj på den unge Fru *Mathisens* födelsedag. Ack, Gud give att allt måtte gå lyckligt och bra för er mina älsklingar på denna och på alla resor.

Jag gläder mig så mycket åt sommaren i år och nu nalkas den ju med stora steg. Solen är redan så varm här vid hamnen så vi tänker snart ta ut dubbelfönstren.

Oskar Ekdahl reste innan *Mathisen* skrev efter honom. Men hans mor var så rädd att skjuts skulle bli både svårare och dyrare ju närmare det led till vårarbetet. Nu är han naturligtvis framkommen.

Och ni har läst mitt brev. Ni säger oss väl nu några ord när ni kommer att resa, så far kan möta er i Helsingborg. Något nytt vet jag inte nu men vi får nog mycket att tala om när vi träffas. Ida och far hälsar er så hjärtligen. Jag får nu skynda att få brevet in på posten så det fort kan flyga till er. Gud vare med er kära älskade barn allesammans. Gud låt oss nu träffas med hälsa och glädje önskar er ömt tillgivne moder

Amelie Wiberg

Snällaste syskon!

Vet ni nu börjar jag riktigt att längta efter att snart få se och omfamna er alla. Kanske dig också du snälle *Mathisen*, för se jag har just räknat ut det så att om vi får veta när ni är i Helsingör så sätter far *Olga* (så heter hästen) för vagnen och kommer och hämtar sina töser.

Och så tar jag bestämt över till Helsingör. Ack! Så får jag ju se och tala med er alla och *Johan* och *Hendrik* och *Frio* får jag ju se. O! ja, ju mer jag tänker på det desto mer längtar jag.

Från *Ida Kastman* kan jag hälsa er. Hon är sig så lik, alltid samma glada själ men alltid bråttom. *Hilma Maunsback* var hos henne en stund innan hon kom hit. Vet du *Anna* och *Marie* fastän jag var sjuk så skrattade jag ändå rätt hjärtligt då jag kom till den punkten i ditt brev där köpman *Lobes* drog på sina vita handskar, och hästen vände. O! och ja, jag tyckte jag precis kunde se det och höra dig du lilla *Maja*. Du... (fortsättning saknas)

Från Anna och Ole

Göktorpet den 3 juni 1873

Mina kära älskade föräldrar!

Nu tycker väl mor att jag är rent för stygg som inte skriver på så lång tid. Men jag tänkte att jag först skulle se Västervik och tala lite om hur där ser ut. Då vi låg i Tindred var det för svårt för *Karin Anne* och mig att följa med, för därifrån till staden var det fyra mil. Men nu ligger vi endast omkring en fjerdings väg från Västervik så nu kan vi promenera dit. I onsdags kom *Trio* loss och i fredags seglade vi hit till en liten lastplats som heter Göktorpet. Och idag börjar lastningen, som blir med propps och ”mine-timmer” och telegrafstolpar. *Mathisen* vet ännu inte var i England vi kommer att gå till, men jag skriver naturligt vis en gång till så mojan lilla ska nog få rätt adress till oss.

Tack min lilla kära mor för mors rara vänliga brev. Ni kan tro att jag tyckte det dröjde länge innan jag hörde något hemifrån, fast jag ju inte kunde vänta på brev förr. Det var så roligt att få höra talas lite om *Idas* bröllop. Ja, jag kan ju tro att det var som ett litet nätt julkalas. Men det varade ju rätt länge. Gudskelov att Ida finner sig så nöjd och glad och måtte hon alltid kunna göra det, och det har ingen nöd. Det tror jag nog. Jag undrar nu hur där ser ut i deras rum. Jag menar om *Erikson* utan prut lät göra det i ordning, det nämnde inte mor. Men jag tror nog att Ida har ett litet nätt och trevligt hem. Nej tänk att *Hofverberg* själv kom ner och vigde dem. Den dagen var väl moster sjuk av ilska för hon var väl naturligtvis inte inbjuden? Ja nu är då lilla mojan bra ensam då far inte är hemma. Men så är väl mor mycket inne hos Ida och Ida inne hos mor. Ack! Vad jag ändå tycker det är underligt att tänka att Ida också är gift och har sitt eget lilla hus att bestyra om. Men jag undrar mycket hur hon tog sig ut i matlagningen de första dagarna, åtminstone innan hon blev van var det väl lite bakvänt för henne.

Nej nu får jag väl tala lite om vår lilla rara *Amy*. Mor frågar så mycket om henne, så jag vet att hon alltid är i mormors tankar. Och mor lilla kan vara lugn och glad för hon är både snäll och frisk Gudskelov fat hon snart har fått fyra tänder sedan vi kom ombord. Men hon har visst fått dem utan några plågor, så nu biter hon sönder en skorpa som ingenting. Och hon sover snällt om dagarna, ett par timmar om förmiddagen och ett par timmar på eftermiddagen. Ibland somnar det lilla kära livet i sin vagn och ibland i sängen. Sin vagn är hon road av, där kan hon sitta långa stunder för sig själv och leka. Jag glömde inget annat hos

Kastmans än Amys lilla docka men så hade den lille snälle papsen köpt en annan mycket större och vackrare docka till Amy i England, nära på lika stor som hon själv. Tant Karin Anne hälsar och säger att hon tycker så rysligt mycket om lilla Amy som inte mindre tycker om tant Karin och är så gärna hos henne. Mathisen går Amy också gärna till och nu är hon i alla fall inte rädd för någon av oss här i hytten, så nu går hon till och med till andre styrman.

Ack! Vet mor, jag håller redan riktigt av min lilla svägerska som är en sådan genomskeddlig människa och är så innerligen vänlig och mån om mig. Så jag kan inte på långt när vara så tillbaka, som jag borde. Vi blev naturligtvis strax bekanta och förtroliga. Och min egen käre lille rare Mathisen är nu som alltid samma snälla älskliga goda lilla gubben och jag är så glad och så lycklig, så länge detta räcker. Men tiden och dagarna går så fort så jag vet väl inte av förrän det är slut. Då vi låg i Tindred var Karin Anne och jag och Amy (åkandes i sin vagn) uppe på landet och hälsade på smålänningarna. Mjölk och ägg var där nog tämligen gott om fast dyrt, mjölken kostade tolv riksdaler och äggen en riksdal. Men vi levde likväl tjuvtjockt och därmed drack vi upp två kannor söt mjölk om dagen. Amy äter rätt mycket och om nätterna är hon snäll. Mathisen ska själv skriva och säga vad han tycker om sin lilla tös.

Moster Kastman ville ju naturligtvis inte säga något bestämt pris för de dagar som jag var där men så tyckte jag att en riksdal om dagen kunde gå an. Jag ska skriva till Ida imorgon och skicka en riksdal som jag blev skyldig.

Nej jag skulle ju berätta hur Västervik ser ut för där var vi ju på Pingstdagen bjudna till skeppsmäklare *Klintoffs*, några mycket hyggliga och vänliga människor, så där hade vi en trevlig dag. Det roligaste var att Amy var så snäll där så hon riktigt hedrade sig själv. Vi åkte mycket fint både dit och tillbaka igen i sufflet. Ja och så var vi ju ute och såg staden som var rätt vacker men inte så stor, ungefär som Ängelholm. Och på söndag ska vi ha kalas ombord med alla de som vi var i sällskap av. Igår hade vi också kalas ombord. Rätt som vi satt i all skön ro, kom en lustkutter som la till vid sidan, och så fick vi besök av åtta herrar. När vi hade varit här en stund så gick vi alla, Amy med förstås, ombord på kuttern och satt där en stund och mådde gott med vin och goda saker. Så vi har det riktigt trevligt. Bra roligt är det också att komma ut lite i världen och se nya människor och andra platser. På torsdag ska vi till skeppshandlaren *Wigren* och i nästa brev ska jag berätta om hur trevligt det var. Nu har jag inte mer att berätta om denna gång. Tack för lånet av pengarna som jag skickar med häri. Tjugofem till *Marie*, tio till far och mor, också för äggen. Skriv gärna strax hit mor lilla så räcker det oss nog och så får jag veta att de har kommit fram ordentligt. Hälsa till Ida och

hennes man. Vet du Marie att *Lobes* nu är redare av Trio för han har köpt en del av *Andreas Ejdsten* om du minns honom, den länge fine kallade vi honom.

Och nu till slut många hälsningar från oss alla till er. Amy ber först och främst hälsa till mormor och morfar och sen tanterna. Skriv strax hit till Västervik, till mors och fars egen tillgivne dotter

Anna Mathisen

Kära mamma!

Det är hjärtligt kärt att höra , som jag redan vet, att mormor håller så rysligt mycket av vår lilla Amy som också är så söt och blir det mer dag för dag allteftersom hon växer. Och hon är ju också rätt stor i förhållande till åldern, vi har jämfört henne med andra barn. Och om hon får växa upp så tror jag att hon blir en rätt vacker tös som sin mor. Mor och far är nu hjärtligt hälsade och tackade för sin godhet mot deras svärson

O. Mathisen

Hälsa och tacka Marie för hennes hjälp med betalning.

Från Anna

Göktorpet den 12 juni 1873

Min kära lilla mor!

Nu är vi klara med lasten, vi blev klara igår kväll. Och nu ska *Mathisen* in och klarera,

(*Mathisen* skriver)

"för att gå till West Hartlepool, och lastmottagaren är

Folbson & co, som då blir adressen"

och så skriver man ofta det mor lilla. Och jag ska skriva oftare än jag har gjort här. Kära lilla mor, det var bra synd och orätt att låta er vänta så länge så ni skulle bli så oroliga för oss. Men det ska ni aldrig bli när vi bara ligger i land. Då mor vet det, för då är ju inga brev alltid goda brev. Tack min lilla mor för de raderna som mor lilla skrev i *Maries* brev. Hälsa henne och tacka för brevet.

Nej Gudskelov, vår lilla *Amy* är då visst frisk och kry. Och är så snäll, snällast i alla fall när vi har främmad eller hon är borta. Jag har också varit frisk men *Mathisen* har varit mycket förkyld med snuva, hosta och huvudverk. När vi nu kommer till Helsingör ska jag (om vi stannar) naturligtvis skriva några ord därifrån, men om möjligt få iland ett brev med en fiskare. Mitt brev med pengarna i har väl kommit fram? Jag har inte fått något svar men det kan omöjligt ha hunnit fram ännu.

För ögonblicket har vi motvind och den vinden kommer kanske att vara länge. Så om något brev är på väg kan jag kanske få det innan vi reser. Men det kommer nog till oss ändå.

I förrgår var *Mathisen* och jag ensamma i staden och kom inte hem förrän rätt sent på kvällen. Då sov *Amy* så gott i sin vagn och hade varit så snäll hela tiden för det sa alla. Ja, hon är nu nästan snällast när hon inte ser mig för då vill hon helst vara med mig. *Mathisen* och jag gick då riktigt omkring i stan. Bland annat var vi i fängelset och såg fångarna i sina celler och hu, där var två otäcka barnamörderskor. Och så var vi i ett nytt mycket storartat läroverk, där det fanns ett rum som var rätt intressant. Där fanns en ryslig djursamling, dels i svit dels uppstoppade och två människobenrangel att se.

Ack ja kära lila mor, jag får inte göra mitt brev för vidlyftigt denna gång för *Mathisen* är snart färdig. Så fort vi kommer fram skriver jag strax. För all del, gå nu inte och var oroliga i fall det skulle dröja något längre.

Men det var sant, hur brått jag än har så får jag tala om för Marie att *Apens* stora vackra palats på Halsen som *Treskov* köpte, blev helt och hållet nerbränt den 11: e maj, och människorna blev med knapp möda räddade.

Far och mor och ni alla hälsas nu hjärtligen från oss. Mor lilla kan gärna skriva några ord till Helsingör ifall vi stannar där, så får jag något roligt att roa mig med på resan. Adressera till *Mikkelsen* och *Hansen*, glöm inte det så är mojan snäll. Många många kyssar från Amy till mormor och morfar genom mors och fars egen tillgivna dotter

Anna Mathisen

(Amy skriver) ”kyssar från er Amy”

Från Anna

Helsingörs redd den 23 juni 1873

Kära mor och far!

Nu har vi då äntligen uppnått Helsingör. Det har varit längre än man hade trott, men det har också varit för det mesta stilla och motvind så för oss fruntimmer har det varit utmärkt väder för vi har inte det ringaste varit sjösjuka. Men så blir det väl också en annan dans när vi nu kommer ut i Nordsjön. Lilla *Amy* är frisk och rask och snäll, och tjock och fet som vanligt. Men hon trivs bäst på däck. Idag vet jag att ni talar om lilla *Amy*, idag den 23: e, hennes nio månadsdag. Nu går vi med henne var dag och hon flyttar sina små fötter så nätt och hon står så säkert för sig själv när hon står upp mot någonting. Men man törs ju inte gå ifrån henne. För när hon så vill vända sig om så är det ju i golvet med henne om man inte tar tag i henne.

Mitt sista brev från Västervik har mor väl fått? Jag fick inte fler brev där än det första som mor skrev och så *Maries*. Men kanske där är till mig i Helsingör. Jag får tala om att vi har fått oss en sådan präktig gungstol ombord. Det nämnde jag inte i mitt förra brev för jag visste inte då om den skulle bli färdig så vi kunde få den. Vi hade beställt den endast några dagar innan vi skulle segla. Den kostade 18 riksdaler. Det är bra trevligt med en gungstol och för *Amy* är den ibland som en vagga för den är större än den där hemma så hon kan ligga bra i den. Jo det var sant, jag har ju aldrig sagt var *Amy* är om nätterna. Hon ligger hos *Mathisen* och mig i sängen för timmermannen har slagit ut den så där är så tillräckligt bra med plats.

Jag sitter nu och skriver medan vi passerar Köpenhamn, så vi är ju inte på Helsingörs bedd ännu men då har jag mitt brev färdigt. Om det nu skulle dröja något längre innan ni får brev från England så var bara lugna och bli för all del inte oroliga. För med stilla och motvind kan det ju ta en sådan tid som nu idag. Det är elva dagar sedan vi seglade från Västervik.

Just nu la en fiskebåt till skutan så jag skickar brevet med den ifall vi inte går iland i Helsingör. Många hälsningar från oss alla till alla. I hast er egen

Anna Mathisen

Från Anna och Amy

Helsingörs redd den 24 juni 1873

Min lilla kära mor!

Mor blir väl förvånad över att få ett brev till från Helsingör såvida ni har fått ett som jag sände iland igår med en fiskare. Ja nu är vi här igen och igår eftermiddag var vi fem mil från Helsingör. Vi fick god vind när vi kom hit så vi stoppade inte på reddan. Men tänk så igår kväll började det att blåsa riktigt hårt och vinden blev rakt emot så tillika med andra fartyg var tvungna att vända om. Så idag när *Karin Anne* och jag vaknade låg vi här för ankar. Det började igår sent på eftermiddagen med åska och rysliga regnbyar och det blev så blåsig att ett segel blåste sönder. När det började blåsa så var det *Karin Anne* och jag och *Amy* som i rippet knallade oss i sängs och av vaggningen somnade gott. Så vi hade inte det minsta ont av sjön. I eftermiddag ska *Mathisen* och jag iland med breven, och så tänker jag att det ligger brev till mig i Helsingör. Vi kommer inte att ligga så länge i Västervik så jag kunde hinna få svar på mitt rekommenderade brev. Vi ligger tämligen nära land.

Idag midsommardagen, vad roar ni er med hemma idag? Ni går väl och spatserar på hamnarna som vanligt om söndagarna. Inga badgäster är komna ut till hamnen ännu naturligtvis. Skriv nu strax till England om mor inte har skrivit, och tala om allt nytt mor vet. *Marie* nämnde ingenting om *Jönsen* i sitt brev, om han är ute eller om han ännu är i Malmö. Hälsa honom från *Mathisen* och mig. Och hälsa *Ida* från mig att hon gärna kan skriva med några ord i mors brev och själv tala om för mig vad hon tycker om att vara gift. Nu har hon ju redan varit gift i över en månad. ”Nilserikskan” räknar väl?

Karin Anne och *Mathisen* ber hjärtligen hälsa. Nå hur är det nu med *Marie* och *August*? Jag tänker att nu är de väl goda vänner igen och *Marie* är väl inte ofta inne hos *Ida*. Glöm inte att jag får veta det när mor skriver. Hälsa dem alla från mig. Och så till slut är mormor och morfar mest hälsad och många kyssar från

Amy och Anna Mathisen

P. S. Hur blev det med gamla *Johannas* tingsaffär? Och då hon kom från *Riseberga*, vilka nyheter hade hon därifrån?

Från Anna

Söndag i **Göteborg** den **22 mars 1874**

Min kära lilla mor!

Ack, igår eftermiddag hade vi den glädjen att få mors brev. Mor kan tro att jag längtade rysligt efter att få höra hur min lilla *Amy* hade tagit förlusten av mamma. Men det var ju naturligt, att när hon bara har morfar och mor, så saknar hon visst ingen annan. Ack det lilla söta kära livet, vad jag ändå tänker och drömmer mycket om henne. Tala för all del mycket med henne om mamma så hon inte glömmer mig och inte känner igen mig när jag kommer hem, för det tycker jag skulle vara så tråkigt. O ja jag har tänkt så mycket på mor som var så hes och dålig i sitt bröst på morgonen då vi reste. Jag kan väl tro att stackars lilla mor har haft ont i det sedan turen till Ängelholm, vi gick för fort. Så fort mor får detta brev, så kan mor gärna genast skriva några ord igen så jag snart kan få höra hur det är med min lilla mor. Med Guds hjälp må mor väl inte vara sämre, ett brev till kan mor nog skriva.

Tack mor lilla för besväret med ringarna. Ja mor lilla har nog rätt, vi är nog lika tradiga som *Amy*, men de hör ju till min galadräkt och då bör de ju vara med. Jag blev glad när jag såg dem för jag visste verkligen inte riktigt var jag hade gjort av dem i brådskan.

Mor frågar vad jag tycker om Göteborg. Naturligtvis bra, det är ju en så stor stad så man hinner inte med den på en dag. Vi har ju nu varit omkring i staden flera gånger och sett oss omkring och handlat lite. Men tänk att här kostar ankartråd 18 skilling nystat och sådana där breda mellanverksganser har jag inte fått tag på ännu. I de butikerna som jag har varit i finns bara den vanliga sorten och sådana som judarna hade. Säg till *Marie* om hon inte kan skaffa mig ett litet prov och skicka det i nästa brev som jag kan visa, för de har aldrig sett sådana. Eller så kan jag kanske försöka få tag på sådana i Helsingborg om jag dröjer något där.

Telegrammen som *Mathisen* väntade på i Ängelholm har vi fått, men tänk det brev som jag skrev till *Mathisen* som tjocke *Svens* påg tog till posten, kom aldrig fram. Jag kan hälsa från *Trio*, jag har varit nere och sett till henne. Den 31 mars ska där vara auktion på henne och *Mathisen* ska vara här till dess. Men nu är han så ledig så vi har inget annat att göra än att roa oss och må bra. Tiden går rysligt fort. Här är så trevliga och snälla människor, de vi bor hos var här i kväll. En herre som spelade gitarr och Herr *Solberg* spelade viol och gubben

min flöjt, så vi hade riktigt trevligt. Vi går inte och lägger oss förrän elva eller tolv varje kväll och då kan mor själv tänka hur länge vi då istället ligger om morgnarna.

Nej nu får jag sluta med många hälsningar till far och Amy och alla de andra. Mor, kyss och klappa min lilla sötnos mycket mycket från mig. För all del mor lilla, låt Amy köpa så många kakor hon vill när kärringen kommer så att hon har tillräckligt att trösta sig med. Bara skriv upp det tills jag kommer hem.

Idag hade jag glatt mig åt att gå till katolska kyrkan men så blev det regn i förslaget. De flesta dagar har det varit fult väder sedan vi kom hit.

Mathisen ber hjärtligen hälsa och hälsa min lilla rara glytt ännu en gång från mig. Kyss henne och säg att den var från mamma. Men mor lilla ska inte gå och bära på henne och trötta ut sig själv. Nej nu får jag sluta, skriv snart till mors tillgivna

Anna

Mor kan väl knappt läsa mitt slarv.

Från Anna

Helsingör den 1 juni 1874

Min kära lilla mor!

Nu är vi då här och allt har gått lyckligt och bra. *Amy* är så söt och snäll. Endast när vi skulle ombord på ångbåten I Helsing grät hon lite för att hon blev rädd. Men sen har hon varit så duktig och snäll. Nu sitter hon vid sidan om mig, med eget papper och penna och skriver till lilla mormor. Mannen talar nog om hur snäll hon var på vägen.

Nej ingen *Trio* är kommen ännu, men har nu god vind. Så kanske i eftermiddag. Vi har ett litet trevligt rum alldeles nere vid kajen, så gubben min kan inte undkomma oss när han lägger till bryggan här. Först fick vi upp våra saker och ett rum Sedan gick vi och hälsade på hos *Hansens* och efter det till en butik och handlade två nålar och spetsar. Och så fick lilla *Amy* syn på dockor och ville naturligtvis genast ha en. Så vi köpte en liten ”krylltopp” som kostade 75 öre och den var hon mycket förtjust i.

Vi bor hos en tjocka Jungfru *Flyger*. *Marie* minns henne nog, hon som har grönsaker. Hon har det riktigt fint och pråktigt, måtte hon bara vara billig också. Jag skriver så slarvigt så mor kan väl knappt läsa det men jag vet att det är lika kärt.

Vi kom ”förbitti” till ångbåten, så vi gick som hastigast upp till *Kastmans* och var där en halvtimmes tid och kom därmed alldeles lagom till ångbåten.

Nu har jag suttit en stund och glott efter min gubbe och nu får jag skriva lite igen. Nu sover lilla *Amy*. I eftermiddag är vi bjudna upp till *Hansens*.

Ja nu är denna dag slut, det är nu i skumrasket jag skriver de sista raderna. I eftermiddags kom den vänliga Fru Hansen med sina två döttrar och hämtade oss dit. Men nu är vi på vårt nattlogi igen. *Amy* sitter nu och sjunger och är mycket glad och road av alla nya föremål hon ser. Ännu ingen pappa kommen men vi får ju vara tåliga och vi har då visst inte tråkigt här. Nu är väl lilla mojan också lugn igen. Vi träffas ju med Guds hjälp snart igen. *Amy* ber verkligen hälsa mormor att mormor inte får vara ledsen, för vi kommer snart igen. Och hon skickar många kyssar till mormor och morfar och (oläsligt namn). Gudskelov för att hon är så tålig och snäll, det lättar mitt humör också. Nej nu kan jag ej se mer så god natt nu min raraste lilla mor. Hälsa hjärtinnerligt först far, *Marie* och *Densson* från mors egen

Anna Ma

Johanna ber hälsa till alla.

Från Amelie

Ängelholms hamn den 21 juni 1874

Min lilla kära Anna och Mathisen!

Just nu fick jag brev och telegram. Du lilla kära barn som lugnade mig, det var snällt, snällt. Du må tro den dagen ni var resta, och stormen tog till, då var där inte mycket hemma med "mormor *Amelie*". Men nu tycker jag att jag är glad, för jag hoppas att ni är framme och du är hos din käre man. Och du lille *Mathisen* har fått se och omfamna ditt lilla älskliga barn. Jag är så glad för nu vet jag att ni är glada. Men vad säger *Amy*? Morfar grät igår då han kom hem. Han saknade *Amy* och vi saknar henne över allt.

Du kan tro att *Nils Eriks* blev glada för att de fick *August* med *Mathisen*. Även jag tyckte det var roligt för jag vet att *Amy* känner igen honom, och han blir nog snäll och ser till henne då han har tid. Jag lämnade *August* tio riksdaler. Nu får *Mathisen* själv komma ihåg det.

Ack min stackars lilla Anna. Du har väl varit så sjuk. Ack Gud give det måtte gå lyckosamt och bra för er. För all del glöm inte att skriva till mig innan ni reser från Göteborg så jag får er adress. Fick du alla dina saker med dig ordentligt? Jag fick knappt ta avsked med dig för den rälige *Persson*. Jag blev så ond på honom. "Mor Nils" står över mig och ber om du vill tala goda ord för *August*, så han tar vara på sitt och blir snäll. Men hon är så glad och tacksam för att han kom med. "Maja förde sånt oväsen då *Amy* reste." För att förkorta tiden gick jag till kyrkan idag för du må tro att här är så rysligt tomt och saknaden efter er är stor. Men bara ni är glada så ska jag också vara glad och lugn. Men låt inte *Amy* glömma mormor och morfar. Vad sa hon då hon fick se sin lilla pappa? Nästa gång du skriver till mig så skriv mycket om allt som vi talat om. Jag tyckte jag var glad att du slapp vara länge hos *Kastmans*. Hade vi vetat att *August* skulle följa med, så kunde han ha varit på samma ångbåt som du och hjälpt dig med att passa *Amy* om du var sjuk. Men jag hoppas att där var någon väl som hjälpte dig. Annars ingenting nytt sedan du reste. Jag tycker det alltid blåser, det är så oroligt. *Nilspetters* påg är på bättringsvägen. Tror du *Amy* slipper mässlingen? Jag tänker så mycket på det lilla hjärtegrynet. Jag tycker vad *Mathisen* ska bli förtjust i henne. Jag blev så glad för ditt lilla brev idag. Jag kunde nog tro att du tänkte på mor med några tröstande ord.

Farväl mitt lilla kära barn för denna gång. Gud välsigne dig. Kyss din man och mitt lilla hjärtegryn många gånger från er ömt tillgivna moder

Amelie Wiberg

Från Anna

Göteborg den 25 juni 1874

Min kära lilla mor!

Medan min lilla *Amy* tar sin middagslur, vill jag börja på ett brev till lilla mor som väl inte kan få höra för ofta från sina glyttar. Mor har naturligtvis fått ett brev som *Mathisen* skrev hem så snart vi var lyckligt och väl anlända till *Solbergs*. Och mor kan tro att jag då kände mig glad och lätt om hjärtat, fast jag var mer än lycklig på resan som varken jag själv eller lilla *Amy* blev sjuk på. Det var mer än jag hade väntat mig för jag beredde mig verkligen på en obehaglig resa när vi tog från *Helsingborg*. Stormen hade ju inte lagt sig alldeles, och så för det andra var ju sjön ännu i upprörelse. Klockan sex dagen efter kom vi att gå och jag var ej av ångbåten, för det vågade jag inte, för de sa att så fort det bara ville stillna lite skulle den gå. När de så började lätta ankare så redde vi oss till kojs som var på andra plats. Men tänk så kom jungfrun och hälsade från kaptenen att de damer som var på andra plats skulle gå bort till bästa plats för där var det bättre och friskare. Också där var skönt, ack vi blev så glada när vi kom dit. Då var ångbåten redan igång så jag kunde knappt stulta dit ensam och *Amy* kunde jag inte bära, utan henne bar jungfrun. Då blev hon ju rädd så hon skrek bra men när vi då bara kom i ro igen så somnade både hon och jag och sov ända till det var tid att stiga upp och klä sig. Då var vi i skärgårdarna så då gick det så jämnt och *Amy* var så snäll hela tiden med henne var det inte det ringaste svårt. Och när vi så kom fram var alla *Solbergs* och *Mathisen* och *Henrik* på bryggan och tog emot oss. Mamsellen stod just resklädd för att följa med sina systrar till Norge så jag fick med detsamma säga adjö till henne. *Henrik* hade just kommit med en ångbåt från *Larvik* en timme före mig. *Amy* var snäll, hon gick nästan genast till pappa så han fick bära henne ner till ångbåten som vi tog hem med. Och nu är hon verkligen så glad för sin pappa igen, pappa lilla säger hon alltid. Och redan när hon och jag är ensamma och hon är olydig så hon får skam av mamma skriker hon *Amy* då ”pappa lilla”, då vill hon strax till pappa. Några gånger har hon sagt *Amy* då han ”mofar momme”, men så tröstar hon sig bra med kakor och ”meller” och allt gott som hon får här. Och hon är verkligen mycket snällare än jag trodde att hon skulle vara. Och tänk, igår var hon med oss och såg *Cirkus Leonard*. Hon var mycket förtjust över hästarna, hon trodde ibland att det var morfars häst. Hon såg så noggrant på, men så innan det var slut hade ändå sömnen fått övermakten på henne så hon sov så gott tills vi kom hem, vi åkte i en bra droska. Innan vi gick på cirkus var

vi på trädgårdsföreningen och i Lorensberg, där fanns så många underliga fåglar. Stora underliga, en stor struts levandes naturligtvis, och så slog vi oss ner i ett lusthus. Vi satt och drack och åt goda saker, och hörde på den vackra musiken och hela tiden var Amy så glad och snäll. Alla små flickor kallar hon för Jenni, en liten lekkamrat som heter *Anna* har hon fått här nere på gården.

O jag får inte glömma att tala om för mor att jag har sett *Ole Bull*. När vi var komna iland i söndags så gick vi lite och spatserade nere vid ångbåtsbryggorna, och då kom där en stor ångbåt som han var med. Och så gick han iland med sin tjänare och gick rakt förbi oss då vi fick tydligt se honom. En tämligen lång och smal gammal gubbe med tämligen långt och grått hår. Jag tyckte verkligen att det var roligare att se honom än om jag hade fått se hela den kungliga raden.

Mitt brev blir så långt för jag tycker jag har redan så mycket att tala om. Tack min lilla mor för det kära brevet med *August*. Ja, jag tror nog att det är tomt efter Amy men det är så roligt för mig att få ha henne med och jag är alls inte så tvungen för hon går och spatserar med mamma var som helst. Vi går till torget och handlar och vi går ner till varvet till pappa. En dag var vi hos Fru *Love*. Jag slipper att bära henne för här är ju så jämna gator så hon går så lätt. När jag kom hade Mathisen full besättning, men för August skull avskedade han en. Här är inte så ont om folk som jag trodde.

Tänk Amy sover ännu. (fortsättning saknas)

Från Anna

Byfjorden den 7 juli 1874

Min kära lilla mor!

När mor nu får detta brev så tror mor väl att det är ett ankomstbrev, men tyvärr ligger vi ännu här, ungefär en halvannan mil från Göteborg. Fast det var ju bra att ligga här i lugn och ro under stormen. Mor har väl varit orolig för sina sjöfåglar och det är därför som ja skriver och skickar iland det med lotsen, för att mor ska få veta att vi inte var ute i stormen. Det har väl varit dåligt väder hemma också? Men mor ska alltid vara lugn även om vädret ser hotande ut eller brev dröjer, för man kan alltid ligga lugnt någonstans. Och det är inte sagt att man alltid kan få iland brev var man än är. Men med lotsen, som ska vara ombord och lotsa ut oss, skickar jag med dessa rader. Jag hoppas att han lägger det ordentligt på posten så mor får det.

Ack, om vi nu fick god vind imorgon för annars blir det bra drygt att ligga här då tiden går och man inte kommer längre. Imorgon är det precis åtta dagar sedan vi kom ut hit men Gudskelov har vi det bra och trevligt ombord. Här ligger fler fartyg för motvind och under stormens dagar låg här två stora ångbåtar. Mor har väl redan skrivit till Söderhamn, så där är genast brev att få. Men så skriv genast igen när mor får detta brev, pengabreven och ett tidigare brev från mig har väl mor fått. Jag har glömt att be mor betala *Marie* för lite pengar som jag lånade av henne i Helsingborg, lite smått för att slippa växel, hon vet själv hur mycket.

Lilla *Amy* är duktig och snäll, i början var hon så rädd för hunden men nu är de så goda vänner. Hon kallar honom alltid för ”*Pesse*”, hon tror att det är mor *Jungbergs Presse*. *Vogter* vill hon inte säga (gamla *Odense* är död). *Amy* har ännu minne av hamnborna, som till exempel kommer hon ibland och säger att hon ska gå till ”*Jombas*” eller ”*Andesens med tidenen*”. ”*Momme*” förstås, ”*mofar Vibaj*” och ”*momme Amlie*”, talar hon ofta om och säger att de är hemma. Hon ligger för sig själv om nätterna och sover så snällt och tryggt hela nätterna igenom, och vill helst ligga i sin egen lilla bädd. Nu är hon alldeles bekant med alla ombord, hos kocken i byssan är hon för jämnan.

Nej nu får jag sluta för det är sent. Kommer vi inte att segla imorgon heller ska jag tillägga några ord. *Mathisen* ber hälsa så mycket, likaså lilla *Amy*. Pappa håller på att söva henne i stolen, den vanan håller hon på, men sover sedan nästan hela natten i en sömn. Nej nu god natt min lilla moja, sov gott och dröm om mors lilla

Anna

När mor skriver, tala om för mig hur många och vilka badgäster där är vid hamnen i år. Och för all del, skriv snart igen. Far och mor och alla där hemma hälsas nu hjärtligen från oss.

P. S. Torsdagen den 9: e

Tänk ännu är vi här. Igår och idag har vi försökt flera gånger att kryssa ut men måste ankra igen. Idag har det blivit så stilla stilla men just nu kom en liten ångbåt ut på fjorden och den ska dra ut oss en bit. Så idag kommer vi väl ändå till sjöss. Var nu lugn för brev om det dröjer längre. Vi har talat om att det kanske vore bäst om vi skulle slå oss ner där hemma omkring. Att sälja de nötter vi har i Norge och köpa nytt, för det kostar mycket att forsla och det kan skadas på resan. Adjö, nu går det. Har far varit så snäll och haft besvär med att sätta pengarna i banken, det lilla som *Anton* hade tagit av Mathisens pengar i tanke att de behövdes för *Trios* reparation. Men när de nu inte behövdes ville vi helst ha dem länge hemma stående, och de andra var mina hushållspengar. Mathisen ändrade visst de fyrtio till hundra.

Blir det vackert väder och vi mår som hittills bra, så följer jag kanske med till England. Jag vill det så rysligt gärna och Amy trivs bra på sjön. Här kommer båtar från land med mjölk och ägg och nästan vad som helst som man vill ha, men vi ger tjugofyra skilling för en kanna mjölk och en bank för ett tjug ägg, jag har haft flera goda "fölebunkar".

Nej nu kan mor väl inte läsa mitt slarv. Klockan är halv nio på morgonen och Amy sover så gott ännu, hon sover länge om mornarna.

August ber hälsa sina föräldrar, han skriver när vi kommer fram.

Från Anna

Åsbacka den 31 juli 1874

Min kära lilla mor!

Jag börjar redan på avseglingsbrevet för vi blir kanske klara med lastningen imorgon kväll. Och så vid första lägliga tillfälle blir det till att segla igen. Jag väntar på ett brev till från min lilla mor, som svar på mitt förra härifrån. Ännu kan det väl inte ha hunnit fram men kanske imorgon. Jag längtar efter att få höra om mor har något besked om allt det jag har skrivit. I morgon ska jag följa med *Mathisen* till staden. En gång har vi, *Mathisen* och jag och lilla *Amy*, seglat upp till staden i vår egen båt, det var en sådan behaglig tur. På återfärden somnade lilla *Amy* strax, så vi bäddade ner henne i båten i en del kläder som vi hade med.

Idag måndagen den 3:e fortsätter jag. I lördags blev vi inte färdiga, nej det går inte så fort som man tror. Ännu har jag inte fått något brev från dig mor lilla, förutom det första. Men kanske i eftermiddag. Idag ska *Mathisen* till staden och klarera så idag blir vi då väl färdiga. Jag längtar så, att det måtte gå fort så att jag om möjligt kunde få följa med till England. Här har vi inga bekanta som står med saknad och ser efter oss. Nej tänk, vi har inte haft en enda främmande ombord mer än de nödvändiga affärsherrarna. Men vi har inte haft det lika trevligt någon annanstans som vi har haft här. Vi har roat oss själva och vårt nöje har varit att varje dag segla en tur uppför en liten skön vik, där vi med flaggor och pinnar har inrättat oss ett litet trevligt badhus. O det har varit så skönt. En dag föll det *Amy* in att hon också ville bada. Det var så varmt och skönt i vattnet så jag tog ut henne och doppade henne lite. Då "hignade" hon visst men fortsatte inte skrika och efter det har hon mått så bra. Och så efter badet har vi seglat längre upp till några fäbodställen och ätit "sillebunk", matsäck har vi alltid haft med. Då det har hunnit bli sent innan vi kommer hem har lilla *Amy* alltid somnat, så det har varit att bära henne av båten och i sängen direkt. Ja vi har haft det riktigt roligt här med undantag för ett obehag som *Mathisen* har haft med ett par gemena pojkar i besättningen. Göteborgarna är för det mesta några raa "tassa och tulpa". Jag hade aldrig trott att de kunde vara så elaka, när de i alla delar njuter av sin fullkomliga rätt. Men den ene har också polisen tagit i förvar tills skeppet ska segla. Han sitter i arrest uppe i Söderhamn och den andre har blivit mjuk och ångerfull. *August* är snäll och ordentlig men jag kan inte få honom till att skriva hem. Han säger nog ja, men gör det ändå inte. Men genom mig få ju hans föräldrar ändå veta att allt är bra. Jag ville att han skulle skicka de fem riksdaler som han fick av

Mathisen men han säger att han vill vänta tills han kommer till England. Dessutom säger han att han vill ha sin kassa så stor som möjligt när han kommer hem. Och när han så inte vill, kan jag inte göra något mer, han är nog rädd om ”stypana”.

Den lilla Amy är så snäll nu om dagarna men vill helst springa och stoja på däck. Vi får följa henne så noga i hack och häl så hon inte ska komma till någon skada. Ja mor och far kan vara trygga för att hon då visst blir noggrant passad.

Nej nu får jag väl sluta. Jag har skrivit till *Johan*, Mathisen också, tänk han är nu ända i Australien och kommer väl inte hem förrän om flera år. Gubben min och tösen min ber nu hjärtligen hälsa mormor och morfar och alla där hemma. Amy skickar många kyssar till mormor och morfar *Wiberg* och Amy ber hälsa lilla *Amy Åkerhjelm*. Hälsa moster så mycket från Mathisen och mig, ni är väl mycket tillsammans. Jag undrar om jag får något brev från mor lilla idag. När mor får detta är vi väl långt härifrån, men skriv till England till mors egen lilla

Anna

Det var sant, hade far någon förlust på den sista hästhandeln? Jag hoppas inte det, hälsa far mycket och hjärtligt från mig.

Från Anna

Åsbacka den 4 augusti 1874

Min egen lilla kära mor!

Just nu fick jag mors kära brev. Jag hade nu nästan inte mer hopp om att få ett till här men så kom de kära raderna. Tack mor lilla för det och allt mors besvär för min skull. Så mor besvärade sig själv med att gå till Luntertun. Men jag kunde tro att där redan var upptaget av de gamla hyresgästerna. Men till murarens tro jag nog säkert att det också blir. Fem riksdaler var mer än jag hade trott efter hans egna ord. Att de skulle begära dem hör tiderna ute omkring och så tycker de sig böra följa med sin tid. Och efter dessa tider vet man ju att det inte är så dyrt. Om därför mor då ville vara så snäll och komma säkert överens med dem om saken. Om Fru *Sme* inte kan undvara *Tina* så kan det inte hjälpas och *Kronvalls* tös har jag allt gott hopp om. Det ska ju vara en sådan trygg och snäll tös och då ska vi nog komma överens. Och när hon är så duktig och duglig i allt så kan man ju inte heller tycka att det är för stor lön och det säger *Mathisen* också. Så om mor då också vill vara snäll och fästa henne för min räkning.

Jag ser att mor tycker att jag ska komma hem från Helsingörs redd, och det blir det väl då också till fast jag hade gärna följt med till England. Det är bara för hemresan, som kanske blev något sent på hösten. Nu får vi ju se hur fort det går härifrån och till Helsingör. Mor vet att jag alltid tycker att det är så rysligt tråkigt när jag ska skiljas från min snälle rare *Mathisen*. Men jag får inte tänka på det om jag kan låta bli, förrän det åtminstone är tid till att resa. Han har lovat mig att han så fort han kan ska resa hem till mig. Och så tänker jag att när jag nu kommer hem igen så får jag lite mer att pyssla med och tänka på, så tiden kan gå fort.

Jag blev så orolig och ledsen över mors brev för jag tyckte att det lät som om mor var sjuk men inte riktigt ville säga det till mig. Måtte mor bara inte vara det. Men det var ändå en tröst på samma gång att mor lilla själv hade skrivit brevet. Då vet jag ju därmed säkert att mor åtminstone inte låg till sängs. Nej nu ska du vara glad och frisk mojan lilla och glädja dig åt vintern då vi ska besöka varandra. Måtte bara *Mathisen* inte få för mycket affärer på annat håll så jag inte få ha honom hos mig, för då blir vintern så tung och tråkig för mig. Som jag annars hade glatt mig åt att den skulle bli glad och trevlig. Men allt blir nog bra.

Jag har så brott med att skiva för vi väntar främmande ombord i eftermiddag och kan mor tänka vem? Jo tänk, Kapten *Sifversen* med fru och son som *Mathisen* hade träffat på

uppe i staden. Han ligger med sitt fartyg vid en annan liten lastplats här nära vid och ska lasta. Så kan man få träffa vänner och bekanta igen. Det ska bli riktigt roligt att få se honom och att få presentera min stora dotter för honom. Men det regnade för en stund sedan så de kanske därmed blir avskräckta, och imorgon ska vi segla. Nej tänk Fru *Bager* som åter visar sig vid hamnen, och så fin och ”dråplig”. Hon slår sig modigt igenom alla motgångar i livet eller så kan hon vara ett sådant lyckans skötebarn, så hur hon än rustar och bär sig åt likväl ska ha tur och ha det bra. Bara hon nu inte pratar med ”andras fjädrar”. Vad tycker *Ladons* om främmandet och hu länge stannar hon? Hon åkte då väl nu till hamnen på bästa plats, inte så att hälarne och tårna kröp ut ur kängorna.

Mor lilla har väl fått ett brev som jag skrev till mor igår, eller mor får väl det på samma gång som mor få detta. Jag vill så gärna ha några rader från mor i Helsingör, skriv därför så att jag så fort om möjligt kan få höra hur det är med min lilla mor. Adressera till *Mikkese* och *Hansen*. Hälsa nu till vår lilla morfar från alla tre hans glyttar. *Amy* har verkligen vuxit och åtminstone blivit mycket tyngre sedan hon kom ombord. Och hon har också en sådan präktig aptit och är frisk och kry gudskelov. Nej nu få jag sluta, mor lilla glöm inte att skriva några ord till Helsingör till mors egen lilla ömt tillgivna dotter

Anna

Från Karen Anne

Nevlungen den 22 februari 1875

Kära bror med fru

Många tack för ditt kära och vänliga brev som jag mottog den tjugonde december. Jag misstänkte med detsamma att brevet var gammalt, det har visst legat länge hos *Sörensen* i Larvik men det är ändå lika kärt. Det gläder mig att se att ni alla är vid hälsa och finner er bra. Och det du skriver om *Ole*, det säger jag ja till. Jag tänker inte mer på det och det gläder mig att höra att jag kan komma till er. Det skulle vara roligt att få se hur ni har det. Och du skriver om att du har tänkt på att bli handelsman, det kunde vara bra om det blev så. Det är ju ett lättförtjänt och fint leverne och jag kan ju lite om handel jag med. På så vis fick man ju öva sig med tiden. Jag skulle bli mycket glad om det blev så.

Ja, om ni vill att jag ska komma så vill jag hjärtligt gärna det. Så om ni kan vara så snälla och skriva med detsamma och säga när jag ska komma, jag för min del kan komma när som helst. Jag är nu hos *Karl* och *Ingeborg* på Nevlungen och jag har det hemskt. Jag kan hälsa så mycket från dem men de vet inte att jag har fått brev från dig. De vet inte heller att jag skriver då jag nu är ensam, därför blir skriften så otydlig, du får ursäkta skriften. Skriv snart, jag måste skynda mig. De vill att jag ska vara hos dem i sommar men det vill jag inte. Jag har ingenting sagt men jag har för avsikt att resa till Kristiania, antingen för att sy eller för att arbeta i en butik eller något liknande som hade passat mig. Men när jag kan komma till er så vill jag helst det. Ja du har alltid varit snäll, ja mer än snäll kära bror, och det är ju *Anna* också. *Hendrik* är väl nu hos er, han har det väl trevligt och bra. Jag kan hälsa från *Anton*, ni är alla hälsade. Jag får nu också hälsa från far, han lever vid det gamla och jag tackar för er hälsning till honom i hans ställe, jag har ännu inte varit hemma. Ni är alla hjärtligt hälsade från er syster

Karen Anne

Från Karen Anne

Nevlungen den 11 april 1875

Kära bror Ole och Anna

Jag var i Larvik igår söndag, hos Madame *Nilsen*, och hörde om jag kunde komma till henne för att lära mig hushållning. Men hon hade redan tagit an fyra flickor att lära, och hon hade själv en dotter som skulle lära sig, så hon kunde inte ta emot fler. Jag frågade henne vad hon skulle ha i månaden från de var och en, för att hon skulle lära dem. Sju skillingar sa hon. Och jag frågade henne också hur länge man behövde gå för att lära sig, man behövde gärna tre år för att bli klar sa hon. Men det är många som bara går tre eller fyra månader för att lära sig lite, säger de. Tycker inte ni att det var dyrt? Skriv snart och säg vad jag ska göra, om ni tycker att jag ska lära mig så ska jag resa till *Landefjord* och höra mig för. Där kan jag visst komma in.

Ni gör er väl redo för att resa till sjöss igen, frakterna stiger väl nu. Följer *Anna* med eller kan jag följa med kära *Ole*, om det inte blir något med hushållningsarbetet? *Anton* ska jag hälsa från, han har varit mycket förkyld på grund av kölden men är nu bra igen. *Gamla* här är så dålig, hon har legat hela vintern. *Ingeborg* är så ond på henne, ja hon får nog med henne.

Jag får nu sluta dessa rader för denna gång. Då *Karl* nu ska resa så får jag inte mer tid till att skriva. Skriv snart igen och hälsa Anna och *Amy* och *Hendrik* många gånger. *Karl* och *Ingeborg* hälsar till er många gånger och till sist är ni hjärtligt hälsade från er syster

Karen Anne Mathisen

Från Amelie

Ängelholms hamn den 13 juni 1875

Kära älskade barn alla Hendrik med!

I glädje över telegrammet sätter jag mig genast till att skriva och tacka för att ni så fort som möjligt lättade mina hjärtekval. För här har stormat förfärligt hela veckan. O, jag har ibland trott att hjärtat skulle brista, så orolig och bekymrad har jag varit. (ord saknas) ack du är så snäll och rar min lilla *Mathisen* som fast du har mycket att (ord saknas) inte glömmer att glädja mormor (ord saknas) oss alla. Tack du kära snällaste (ord saknas). Nu väntar jag ändå varje dag ett långt brev från er. Tack käraste barn för breven från Helsingör. Du kan vara säker på att far uträttar dina pengaaffärer riktigt. Pengarna ska nog komma i god tid till Göteborg. Alla era saker kom tillbaka. Din båt ligger väl inpackad i mattor, far har virat in den så du kan tro det är välgjort. Ni kan nog tro att vi tar vara på och ser till alla era saker. Jag går inte gärna bort till era rum för där är så tomt och så blir jag på dåligt humör. *Marie* har kritat fönstren och era potäter står så vackra. *Sofi* har lukat överallt – alltig står vackert. Fogdens kvinna ber hälsa er att hon längtar efter er så mycket. Hur mycket mormor längtar kan inte beskrivas.

Gud give er resa får gå fort så att ni snart är i Helsingör igen för då är ni snart hemma. Låt oss för all del veta när ni seglar därifrån så vi kan göra snyggt i rummen tills ni kommer. Det är också nödvändigt att du kommer hem till ”*sylt- och saftetiden*”. Du vet att jag har så gott som ingen piga (hon vare sig vill eller kan). Det är inte som Johanna som alltid är villig och färdig. Var ni sjösjuka? Hur mår vår lilla *Amy*? Minns hon oss? Skriv något om henne. Är (ord saknas) snäll och ”alltid lydig”? Skriv för all del avseglingsbrev, för då börjar jag med sådant intresse att observera vindarna och så räkna dagarna tills jag kan få kyssa och omfamna er igen. Annars är här inte något nytt. Jag går här och vankar och har er jämt i mina tankar. Ack måtte det nu bli vackert väder när ni ska ut igen!!! Måtte dessa rysliga stormar upphöra, för när jag ser på böljorna är det som om bröstet skulle sprängas i tusen bitar på mig då ni är ute och seglar. Ångbåten *fingo* (ord saknas) lyckligt av grundet och så (ord saknas) av med skrället till Göteborg (ord saknas) närvarande ligger *Dahlberg* här och lossar kol. Hälsa *Amy* att kvinnan (ord saknas) varit här och satt koppor på kusinen och hon hälsade att så fort *Amy* kommer hem vill hon komma och sätta koppor på *Amy*. Hon har tagit kopp-var från de friska barnen som hon gömmer till *Amy*.

Adjö alla mina älsklingar, jag får skynda så *Tina* får brevet med sig till posten för jag vet ju att ni längtar efter att få höra från oss. Marie tog ner gardinerna och la i puffen så det ser inte mycket ut i de små söta rummen. Men det ska nog bli fint då vi kan börja räkna ut när ni kommer hem igen. Sofi undrar mycket om Johanna har fått många fästmän. Och om hon har någon över ber hon att Johanna ska rekommendera henne till den bästa. Far är som vanligt i Lervik idag. (ord saknas) han blir visst bra glad imorgon (ord saknas) höra från er. Han har bestämt sig för att imorgon gå till banken och med detsamma skicka dina pengar till Göteborg. Marie och *Bengtssons* ber hjärtligen hälsa till er alla. Vi är alla så glada över telegrammet. Måtte nu allt med Guds hjälp gå lyckligt och bra och att ni snart är här igen!!! Detta önskar och ber allas er gamla tillgivna mormor

Amelie

(”marginalskrift”)

(ord saknas) Helsingör, alla dina (ord saknas) för annars hade de farit illa. Hälsa *Hendrik* att *Betty* är i onåd hos flickorna *Larsen* så hon har liksom tytt sig till mig. Jag frågade henne om han hade skrivit (ord saknas) vill han inte ut *med* men han (ord saknas) ända upp till öronen (ord saknas) Adjö med er alla (ord saknas) snart hem

Marie

Jag får skriva några ord till lilla *Emy*. Säg henne att (otydligt ord) saknar henne över allt annat, så ni får inte lov att följa med längre.

Från Anna och Ole

Kronstadt den 25 juli 1877

Kära morfar och mormor

Angående omfrågat pris på hampa, har jag först igår kväll fått reda på detta. Bästa sorten kostar för närvarande tio kronor svenskt för trettioåtta meter. Priset sägs variera men som dock inte kan vara av stor betydelse för ett litet parti. Om morfar vill att jag ska köpa något för hans räkning så var god och låt mig veta detta genast.

Vi väntar nu också rysligt på att få höra några goda underrättelser från vår lilla *Dagmar*. Vi är ju lugna med tanke på hennes passning då vi vet att hon är hos våra kära morföräldrar. Vi håller nu på att lossa, vilket kommer att ta ännu åtta dagar. Och har jag sedan slutat med att lossa vete här, far vi till Englands ostkust och kanalen. Till Helsingör, vars frakt anses vara en tursam affär i förhållande till trelastfrakterna.

Många hjärtliga hälsningar från oss till er alla från er son

O. Mathisen

Anna håller nu på med sin toalett, men när hon är klar med det vill hon själv skriva några ord. *Amy* är frisk och duktig.

Kära mor, några ord vill jag tillägga fast jag har så rysligt brått. Vi ska nu först iland och fotograferas oss och sedan är vi bjudna ombord ett stort fartyg från Helsingborg där också frun är med. Det är ett mycket trevligt och fint folk, de flesta har sina fruar och barn med här. *Preciosa* är nu i dockan mitt för staden. Men det värsta är att i dockorna får det inte finnas eld ombord, inte så mycket som en lampa, utan man får koka iland på kokhus. Vi har i smyg, som alla andra, köpt ett fotogenkök med fyra lågor som jag hushåller på. Det kostar tjugofyra kronor men det var nödvändigt.

Jag har köpt två par kängor till mig själv, två par till *Amy* och ett par till *Dagmar* för ett tämligen bra pris om de är starka. Somliga säger att det ryska skotyget är starkt men andra säger nej. Skinnkängorna med handskskinns skaft och knäppning (höga skaft) kostar tio kronor svenskt. De utmärkt vackra tygkängorna med resårer och stora rosor och spännen samt lite blankkläder på tån kostar sex och femtio, också mycket vackra. Jag nämner det ifall du *Marie* vill att jag ska köpa ett par till dig, men skriv då strax och sänd någorlunda

mått på längd och bredd. Jag längtar nu så rysligt efter brev hemifrån. Hälsa nu till alla. Nu är Amy och pappa färdiga så nu får jag sluta, jag skriver nog snart igen. Kyss min lilla Dagmar från mig. Min kära lilla tös, hur är det med dig? Alla hälsar nu från alla, i hast

Anna

Från Anna

Kronstadt den 1 augusti 1877

Mina kära föräldrar!

Nu väntade och längtade vi rysligt efter brev igen hemifrån. Jag började nästan oroas för att kanske min lilla Dagmar hade blivit sjuk och mor inte ville säga mig det. Men så Gudskelov och tack fick jag mors brev igår med goda underrättelser. O vad jag nu är glad och tacksam att det lilla kära livet kryar på sig så att hon kan fara med på lustturer. Men den envisa otäcka hostan hänger i ännu stackars liten, den blev dryg för henne. Amy är så alldeles fri från den, och så yr och glad. Hon är mycket road av att fara bort på andra fartyg. Här har varit ett stort fullriggat skepp från Göteborg där kaptenen hade sin familj med, så där fick Amy tre lekkamrater, tre flickor. Vi var ofta tillsammans då de låg här men nu har de seglat. Här är en så ofantlig massa fartyg och ångbåtar. Vi ligger här inklämda mellan en hop ångbåtar och manuverer. Det är så noga här att inte segelfartygen får ha eld ombord, men man hjälper sig ändå och lagar vad man vill och kan ha stora kalas ombord. Nästan allt här är billigt. Smör och ägg kostar inte mer än hemma. Potatismjöl och sagogryn är mycket billigare så vore det inte för tullen skulle jag nog ha köpt hem. Och fint vackert linne och skotyng, om det blott vore riktigt starkt, vackra vinterkängor fodrade med ludet skinn inuti - fem svenska kronor. För ett par dagar sedan var jag uppe och köpte två par, ett par till mor och ett par till mig själv. Alldeles utmärkt vackra skor har de här.

Oja om mor kunde skicka mig min lilla *Dagmars* porträtt skulle jag bli bra glad. Då vi förra gången var uppe och skulle fotografera oss blev de misslyckade men nu ska vi göra om det idag. Amy fick vi då rent inte till det, men nu säger hon att hon vill idag.

Ännu har vi inte varit i Petersburg. Om inte hinder blir ämnar vi oss dit på fredag för då ska det firas en fest för Kejsarinnans namnsdag, och då ska alla till Petersburg och Kejsaren Peters hov.

Nu lider det snart mot hemresa igen. Nu är vi snart färdiga till att ta in last, i eftermiddag eller imorgon, och sedan går det fort att lasta. Tiden går fort när vi här, vi är iland var dag och Amy hon har alltid något med sig ombord. Ryska koppar och ryska skedar, den första dagen köpte hon sig en mycket vacker docka som hon har hel ännu. Hon lovar sin lilla syster något grant när hon kommer hem men hon har ännu inte beslutat sig för vad det ska bli.

Så *Hofverbergs* har varit nere och hälsat på. När mor träffar dem så hälsa dem från oss. Har mor inte sett eller hört från min nya tillkommande jungfru? *Johanna* är väl bestämd för sitt giftermål. Hälsa henne så gott från mig. Helst hade jag velat behålla henne i vinter. Strumporna har jag hittat men får bruka dem själv, men om hon vill så kan jag ju köpa likadana till henne i Helsingborg.

Det var roligt att få brev från *Johan*. Skriv nu strax hit igen så får vi det nog. O vad det skulle vara roligt om lilla Dagmar kände igen oss igen, låt henne inte glömma oss. *Mathisen* och Amy ber så mycket hälsa hem. Hälsa *Bengssons*, Amy ber hälsa lilla *Elin*. Skriv nu strax till er längtande

Anna

Från

Revel den 29 augusti 1877

Kära älskade föräldrar och syskon!

Ja när ni får detta brev vet ni väl redan något genom telegrammen, men nu gudskelov är allt rysligt över. Och vi är nu ombord på *Preciosa* igen i hamnen. Den store gode Guden hörde allt våra böner i vår nöd. Hu ja, jag kan aldrig beskriva vilka fasansfulla ögonblick vi upplevde igår natt, men nu är allt över. Så nu vet jag att alla där hemma, så väl som alla här, innerligen tackar Gud som så underligt kan hjälpa när ingen hjälp syns och allt hopp är ute. Nu får ni inte vara förskräckta utan lugna och glada så ska jag nu berätta från början till slut.

Då vi gick från Kronstadt hade vi två dagar med vackert väder men sedan har vi bara haft storm och motvind. Så jag har varit mycket sjösjuk, men *Amy* är alldeles märkvärdigt sjöstark. Vi har haft mer och mindre hårt väder men igår natt var det som värst. *Amy* sov men jag kunde inte få en blund i mina ögon och rädd var jag dessutom så *Mathisen* eller någon av styrmännen för det mesta satt därinne hos mig. Styrman satt inne det ögonblick då en ryslig brottsjö kom som kastade skeppet tvärs på sidan, och med detsamma försköt lasten. *Amy* och jag, som strax förstod olyckan, kröp av sängen och bort till dörren. Då låg hon alldeles på sidan under vattnet. Fackråen var under vattnet, i skansen flöt kistorna och vatten var det i kojerna, allt löst och som kunde bräckas gick överbord, och en storbåt alldeles sönderkrossades. Hönshuset med sex höns gick, ja det var ett rysligt ögonblick, och då väntade ingen utan att gå till botten. *Mathisen* arbetade ensam för alla, han ville arbeta in i sista minuten. Förskräckelsen gjorde de andra nästan oförmögna till något. *Mathisen* kapade själv båda masterna med rigg och segel som gick, men så fastnade riggen så hon hängde kvar en stund. Och det var styggt, men så slutligen gick den och så reste sig skutan genast lite och med detsamma vaknade nytt hopp, fast sjö för sjö över hela skrået. En ryslig sjö och storm och under allt detta låg *Amy* och jag vid kajutadörren. Jag skrek och bad högt till Gud om hjälp, min lilla *Amy* kunde jag höra läste efter mina ord. Och den gode kära Guden hörde oss, det var klockan tre på morgonen lamporna släcktes, lanternorna gick överbord med allt annat. Sedan blev det till att se efter pumparna, om hon hade sprungit mycket läck. Men så kunde de inte pumpa för det hade kommit vete i pumparna. Men de pejlade ofta och hon tog inte in mer vatten och vi kunde inte märka att hon var på väg att sjunka. Sedan var det bara till att styra och driva med vinden, med skrået på sidan och avvakta på hjälp eller gå till första land man

kunde komma till. Och land var där inte på en femton eller tjugo mil. Men så kom en skonare och då hissades nödsignal och de vinkade. Han såg oss men seglade förbi, det tyckte jag var så hårt. Fast det var för hård storm och för hög sjö för honom att komma till oss. Så led då förmiddagen och under tiden arbetades det med att försöka stuva om i rummet och så såg vi också om hon rätade till sig något. Klockan tre på eftermiddagen såg vi vår räddning, en stor engelsk barlastad ångbåt kom till oss. Och jag blev då så rysligt glad så jag blev riktigt lite besynnerlig. Men han kunde ju inte heller komma in till oss. Men styrman och fyra män i en stor livbåt kom till oss för att ta Amy och mig till ångbåten. Med ett tag om livet och så ner i båten, och det gick så bra fast båten jämt slingrade sig från sidan. När vi så omsider kom till ångbåten, kastade de ner en ända som de snurrade om livet på mig och innan jag visste av det hade de hissat upp mig. Jag tordes varken se upp eller ner utan blundade tills jag var över relingen. De såg ombord på Preciosa hur jag hängde där och dinglade, också min lilla Amy hissade de upp i en djup korg. Hon var så tyst i båten och i korgen tills hon kom ombord, då var hon så glad och förtjust. När vi gick ifrån pappa så skrek hon och ville ha honom med sig och "min docka mamma glömde vi ju" sa hon när vi kom i båten, vi låg rakt ner i båten. O ja, Gud vare tack lov och pris för räddning. Stackars min lille Mathisen hans händer är idag så tjocka och svullna och fåriga av arbete. Och sen bogserade ångbåten Preciosa hela natten tills vi var här idag klockan sex. Mathisen var ombord med alla mannarna men jag var så orolig så jag var mest på däck hela natten och såg hur det gick. Det såg ynkligt ut kan ni tro. Kapten och alla ombord på ångbåten, var så innerligt vänliga mot oss att jag så fort vi kom ombord kände mig trygg för vår skull. Men att sedan stå där och se min käre snälle Mathisen stå kvar på vraket med den ene sjön efter den andra över dem. Hu, det var lika förtvivlat det, men på ångbåten av att livbåtarna färdiga för att rädda folket om så hade behövts, och modigt folk var de som inte var rädda.

Nej nu får jag sluta och fortsätta berätta när vi träffas, Amy och jag kommer kanske snart hem. Det går ångbåtar härifrån till Lybeck och så därifrån till Köpenhamn. Det kommer också att bli en lång tråkig resa ensam, för Mathisen kommer nog att stanna här en sex veckors tid för lossning och reparation, som inte blir så liten och sedan lastning igen. Hur är det nu med vårt lilla läa barn därhemma? O vad jag är glad och tacksam för att hon inte var med. Min tanke flög till henne då döden var för ögonen. Ja, hur kan förnuft och liv vara kvar i en efter en sådan utslående förskräckelse. Men nu är allt bra, alla är glada och ingen är skadad eller borta. Men när vi nu sitter här i hytten och pratar om det så tycker vi att det är underligt att vi lever. En man hade nästan ramlat överbord men blev räddad. Ja nu du, mojan lilla, nu gör jag inte några sjöresor utom med ångbåten hem. Med Preciosa vågar jag inte.

Nej nu får jag sluta och vila. Jag börjar först nu känna att jag inte har sovit på två nätter. Ni hälsar nu alla från Mathisen, mig och Amy. Amy är sig lik, lika y och glad. Skriv strax, adressen är Mathisen, Preciosa, Revel Ryssland. Imorgon hoppas vi få telegram hemifrån om hur det står till där. Hälsa moster *Hofverberg* från mig. Skriv ofta och genast till er tillgivna

Anna

Nu få inte mor lilla gå och ängsla sig för det som har varit, utan vara glad för hur det är, att mor har oss alla i livet.

Från Anna

Reval den 21 september 1877

Min lilla kära mor!

Tack för mors kära efterlängtade brev. Det dröjde så länge innan det kom så jag var så rädd att mor var sjuk och inte kunde skriva. Jag har också dröjt nu med att besvara det, för jag trodde så väl att jag på samma gång kunde säga säkert när jag kommer till att resa. Så att *Marie*, som är så snäll och ville möta mig i Köpenhamn, kunde möta mig där. Men så roligt det hade varit. Men så är det ändå inte värt att hon reser för det är inte säkert om jag kommer till Malmö eller Köpenhamn, eller om jag kommer att resa om Lybäck (Lübeck) eller Stattin. Det var nästan bestämt att jag skulle ha rest härifrån idag. Men det blev uppskjutet till tisdag då det troligtvis blir för att resa. Här är det så noga med att man ska ha pass och det får man inte samma dag. Om jag får tid då jag kommer till Lybäck att telegrafera när jag säkert kan vara i Köpenhamn, då är jag bra tacksam om *Marie* ville möta mig där. Jag är glad, för jag får sällskap av en norsk kaptan från Bergen som för ett par dagar sedan även han kom till Reval (Tallinn) med besättningen, som hade förlorat. Skeppet sjönk alldeles, på 50 famnars djupt vatten, med de blev räddade av en ångbåt. Dito en på samma gång, från Christiania, som fartyget kantrade för. Så människorna var tvungna att surra fast sig på sidan av fartyget, och hängde så i tretton timmar. Och under den tiden dog en man. Ja här har skett rysliga olyckor i denna tid så vi är nu fem haverister i Reval. I förrgår var alla över hos oss.

Kanske kommer jag själv lika fort som brevet, men jag skriver ändå för det är väl inte troligt. *Stackars Mathisen*, han får vara här sin dryga tid. Det kommer nog att dröja ännu en tre veckors tid innan de blir färdiga med reparationen och sedan att lasta igen.

O vad det ska bli roligt att få se min kära lilla unge där hemma igen. Och tänk att hon nu börjar stapla fram ord. Tänk om hon känner igen sin mamma, då skulle jag verkligen bli bra glad om hon kunde ha så mycket minne. Men det är väl snart för lång tid sedan. Ja så kan det gå i livet. Det blev en längre resa än man skulle ha beräknat. Gudskelov och tack att min lilla *Dagmar* var hemma hos mormor istället för att vara på *Preciosa* (skeppet?) den gången.

Så nu har då *Ida* Gudskelov sitt värsta över också för denna gång, det är lugnt att veta. Det ska bli bra roligt att få se den lille mannen. Ja det är säkert att *Elin* är förtjust. Hade mormor samma sjå att akta honom för *Elins* famntag, som mor mins mor hade för *Dagmars* skull då *Amy* nödvändigtvis ville ta henne? Är lillebror månntro döpt ännu? Jag undrar

mycket vad de nu ska hitta på för namn till honom. Mormor blir väl hans gudmor? Ja mor lilla, när vi nu träffas har vi mycket att tala om och nu blir det väl snart. Amy ber hälsa, hon har så rysligt roligt här och får så mycket nytt. Hon har fått en ny vacker röd ”albacka klänning”, sydd här efter nyaste modet med mycket besättning. Pappa och Amy är ett, de håller alltid ihop. Mathisen är iland nu, men han bad så mycket hälsa till mor och far och alla innan han gick.

Jag tänker jag får nog snart ett brev till från lilla mojan innan jag reser härifrån. Nej nu får jag väl sluta. Nu talas vi snart muntligen vid. Ack, Gud give att det ville gå bra för min käre snälle strävsamma Mathisen så han snart vore i England, och också snart kunde komma hem. Alla hälsas nu mycket och hjärtligt från er tillgivna

Anna

Söndags morgon 23 september 1877

Mitt brev har ännu inte kommit iväg, så jag kan skriva lite till. Det är en sådan ryslig storm idag och har varit det hela natten. Så det är riktigt att tacka Gud för att vi ligger i en bra hamn fast det ligger fem små skonare en liten bit från oss som har drivits på land. När det stillnar så står de torra. *Preciosa* ligger så stadigt så hon rör sig inte det ringaste. Nu är hon snart utlastad och masterna arbetas det på iland. Skylightet, eller fönstret i taket som gick överbord med masterna, har vi fått isatt nu. Skeppet ligger nu rätt så vi har det lika trevligt i hytten igen som förr. Jag har tänkt på en sak som jag gärna ville besvära någon där hemma med. Ifall jag inte själv, som jag likväl tror, är hemma i tid till Ängelholms marknad, kan ni köpa mig ett par stora ylledynevar. Inte av dem som är av skinn, för de är ju alltid så stumma och hårda, och två huvuddyner om far ämnar sig till marknaden som bäst förstår sig på det. Om far då köpte detta vore jag så nöjd och tacksam för jag tycker det dröjer så innan lilla mojans brev kommer. Mor har väl inte blivit sjuk och därigenom hindrad att skriva? Jag längtar nu så rysligt efter brev.

Igår var *Mathisen* med styrman och några av folket uppe och gjorde sjöförklaring, *Amy* och jag blev inte anmodade dit.

Hälsa nu min lilla hjärtebit där hemma och kyss henne från mamma. Jag undrar om hon ska känna igen mig, hon kunde väl omöjligt känna igen *Amys* och mammans porträtt men det kunde *Elin* väl. Skriv strax igen till mors längtande

Anna

Från Karen Anne

Horten den 29 (månad saknas) 1882

Kära svägerska

Jag ska nu skriva några rader till dig, jag har väntat mycket på brev från dig. Du har väl fått mitt förra brev? Jag har idag fått brev från min bror *Anton*, och han berättar för mig att han har pratat med länsman *Irgens*. Han hade sagt till *Anton* att *Johans* skrivbord hade drivit iland vid Uleholmen i närheten av Færder. Och länsmannen där, varvid skrivbordet hade drivit in, hade skrivit ett brev och lagt ett av *Johans* fotografi inuti. Först hade han skickat det till tingsrättsnotarien i Brevig och därefter blev det skickat till Næset, till länsman *Irgens* som kände *Johan*. *Anton* fick veta det först för åtta dagar sedan, för när jag fick ditt brev så berättade jag för honom vad du hade skrivit. Men han skrev tillbaka till mig och sa att det inte var sant. Han hade då ingen aning om det förrän jag berättade det för honom. Så efter det tänkte han att han skulle ta och tala med länsmannen, som han trodde skulle hålla ordning på det. Men det var bara skrivbordet. *Anton* hade inte varit i Larvik så han visste inte om den hade kommit ännu.

Hur är det nu, har *Ole* kommit hem eller är han fortfarande ute och seglar? Skriv snart är du snäll kära *Anna*, jag längtar efter att få höra från er. Idag är vädret mycket dåligt och jag tänker mycket på min kära bror *Ole*, om han är ute eller hur han annars har det. Gud vet var min kära bror *Johan* vilar. Ja han är nu bort från denna värld, fri från sorg och saknad som vi får bära på så länge vi är i denna värld. Ja han har det visst bättre än att vara i denna usla värld. Det gör så ont att tänka på att vi aldrig mer ska få se eller prata med honom, min snälla bror *Johan*, som vi alla var så glada för. Skriv snart. En hjärtlig hälsning till *Amy* och *Dagmar* och du kära *Anna*, är först och sist hälsad från

K. A. Mathisen

Hälsa min käre bror *Ole*.

Från Ole

Engelholm den 15:e Mars 1883

Broder Anthon!

Det är nu bra sent att få brev från dig - då det nu snart är 3 år sedan att jag skrev flera brev till dig, men som du ännu ej har besvarat. Vad som har hänt inom vår familj i sistone, som var av stor vikt, har du låtit mig bliva ovetande om. Angående det sistnämnda kan du väl säga att du inte hade någon skyldighet att underrätta mig därom, och det har du tilldaga heller inte gjort. Men när du talar om att du har ett ? brodershjärta, så tycker jag att du borde ha underrättat mig om så väl Johans sorgliga bortgång som vår gamle faders död. Men du ansåg mig ej som broder då du tänkte att ensam göra dig till arvinge, efter broder Johan, men nu då du ser att din plan inte kan gå, så anropar du mig om eftergift av min lagliga rätt. Det är bra mycket när man ej finner någon blygsel och när man kan uppträda på ett sådant sätt.

Att jag har lånat dig pengar det frågar jag inte efter, och det är fler än jag som tänker på att få igen. Men att låna dig några pengar utan ränta, så dum har jag aldrig varit – eller bli. Jag kan inte förstå att du kan fodra en sådan orimlighet. Har du fått lånat eller kan du få låna pengar av någon annan utan räntor och ? på de villkor som du erbjuder mig, så är det inte annat än pengar för dig, och då skall jag med tacksamhet ta emot mina. Om jag har pengar att låna bort så kan jag få sex procent i ränta, eller om jag skall låna pengar så får jag betala sex procent i ränta, och att betala samma på bestämt datum vid varje år,

och nu kan du själv bedöma med vilken stränghet jag har behandlat dig.

Angående den räkning som du säger att jag skrivit i din frånvaro, och det var jag nästan tvungen till, då du begärde räkning från mig här och du under samma tid var i Norge då var det omöjligt att samtala med dig personligt, som jag förstår att du menar. Men är det nu din mening att du vill betala mig efter den räkningen? Och det har jag lämnat kvar hos dig, vad tänker du göra med det? När du ser på det hela så antar jag att du finner betalning för din broderliga behandling emot mig.

Angående det att jag har överlåtit min sak i Herr Hesselbergs hand, har du själv tvingat mig till. Jag har haft tålamod länge nog. Det är nu omkring 3 år sedan att jag skrev och bad dig om ett ordentligt bevis från det hela beloppet som kommer från det gamla beviset, men du har inte ens en gång svarat mig därpå.

Angående din mycket ? broderlighet, finner jag bisarrt i att vilja bedraga dina egna syskon. Ett starkt bevis därpå är det att du diktar ihop en historia och därmed vill förneka din skuld till Johan. Jag tycker att du skulle inse att det omöjligt kan gå, då du vet att jag som så många fler, känner till din sak lika så gott som både du och Johan själv. Vid vilken tid har du betalt Johan de pengar som du begärde av honom i hyra i alla de år han var ute som styrman. Då han kom hem så hade du inte det ringaste att betala honom *(2 oläsliga meningar kvar på sidan)*

Från Karen Anne

Horten den 20 maj 1883

Kära svägerska

Hjärtligt tack för ditt kära brev som jag har mottagit. Jag förstår från dit brev att min broder *Ole* har rest. Jag fick brev från honom igår och jag kan nu hälsa från honom. Han berättade att han är färdig och att han skulle segla dagen efter han skrev till mig. Du har rimligtvis fått ett avseglingsbrev kära *Anna*. Ja, det måste vara hårt att ha en sjöman som make för det måste vara svårt att lämna varandra. Men det är bra att du har barnen att ta hand om, så går nog tiden.

Jag har inte hört något från *Hesselberg*, de drar ut på det bra länge innan de blir klara. *Anton* har jag inte heller hört från på länge, han är väl mycket arg på mig fastän jag inte har gjort honom illa. Det blir i längden värst för honom själv om han vill frånhålla sina syskon sitt arvode. Jag tror inte att orättfärdigt gods lyckas, det bäddas visst inte för någon rikedom för honom. Du får ursäkta att jag inte tidigare har skrivit till dig men orsaken är den att jag för tillfället har så lite tid. Jag har så mycket att ta hand om med jorden i vårtider, för vi har inte så lite jord. Vi kan sätta 1 ½ tunna potatis och så har vi en trädgård med blommor. Men det är roligt att ha lite att arbeta med, det ger ju inte så lite arbete.

När du, kära *Anna*, får barnen fotograferade så måste du vara så snäll och låta mig få en bild. Det skulle vara roligt att få se dem nu. *Amy* har väl förändrat sig sedan jag såg henne sist. Jag har en bild på dig och *Amy*, då var *Amy* inte ens ett år gammal när det fotografiet togs. Du får ursäkta att brevet blir kort men jag har inte mer att skriva om denna gång. Hälsa barnen. Till slut är du kära *Anna* hjärtligt hälsad från

K. A. Mathisen

Från Karen Anne

Horten den 22 november 1883

Kära svägerska

Hjärtligt tack för ditt kära brev som jag har mottagit, jag hoppas nu att din man har kommit hem välbehållen. Jag har väntat länge på att få höra från honom. Skriv med detsamma som du får detta brev kära *Anna*, och berätta hur det står till hos er. Jag har inte hört från *Hesselberg*, inte heller *Anton* har jag hört från på länge. Gud vet hur det går, jag är mycket bedrövd över att det går så lång tid innan rättssaken blir upklarad. Det går ju mycket pengar till advokaten. *Anton* skriver till mig i ett brev, att han kan få fram vittnen på att *Johan* har sagt att *Gunil* skulle ha det som fanns kvar efter honom om han dog, för han var ju gift.

Jag vet ju inte om det är så att jag tycker att det är så besynnerligt att broder *Ole* inte skriver till mig. Jag kan inte komma på att jag har förnärligt honom. Jag hoppas dock att du kära *Anna* skriver så fort du får detta. Hälsa *Emy* och *Dagmar* från faster *Karen*. Hälsa min bror *Ole* och till sist är du, kära *Anna* hjärtligt hälsad från

Karen Mathisen

Glöm inte att skriva.

Från

Horten den 2 december 1883

Kära bror med fru och barn

Hjärtligt tack för ert kära brev som jag har mottagit. Jag blev mycket glad då jag läste brevet och fick veta att du, kära bror, var kommen hem välbehållen. Jag trodde att något inte stod rätt till med dig, eftersom jag inte hörde något från dig på så lång tid.

Från *Hesselberg* får jag inga nyheter, Gud vet hur det går med rättssaken. Jag har hört talas om att Madam *Larsen* i Brevig, har sagt att hon under ed kan säga att *Gunil* skulle ha det som *Johan* efterlämnade. Johan ska ha sagt detta till henne men jag har också på senare tid hört att Madam *Larsen* inte vill säga det under ed. Men jag vet ju inte om det är sanning, folk pratar ju så mycket, men *Hesselberg* vet det väl. *Anton* har nog varit på många ställen och försökt få fram vittnen som under ed kan bevisa det. Men jag tror nog att det inte är så lätt för honom att få någon till att vittna om det. Jag kan inte förstå varför det går så lång tid innan de får ett slut på saken. För om *Anton* kan få fram vittnen, som under ed kan säga att *Johan* har sagt att *Gunil* ska ha det som han ägde, så är väl rättssaken klar. Om han inte kan få fram några vittnen så måste väl *Anton* nöja sig med att dela med oss. Praten går nu hos folk att vi kommer att få dela, men det är det väl ingen som vet då saken ännu inte är avgjord. Jag förstår mig nog lite på sådana rättssaker, men jag vet inte vad det annars skulle kunna vara för något som hindrar det. När ni får brev från *Hesselberg*, så var så snäll och skriv några ord till mig. Hälsa *Amy* och *Dagmar* från faster. Jag avslutar mitt brev för denna gång med en hjärtlig hälsning till dig, kära bror med fru

Karen A. Mathisen

Skriv snart igen.

Från Karen Anne

Horten den 8 mars 1884

Kära bror med familj

Hjärtligt tack för ert kära brev som jag mottagit, varifrån jag ser att ni inte har fått någon underrättelse från *Hesselberg*. Han är dålig på att skriva till oss och tala om för oss hur det går med rättsaken. Jag önskar nu att det snart blir ett slut på detta här, jag tror att advokaten låter saken ta så lång tid som möjligt för att han ska kunna tjäna mer pengar. Jag är rädd för att han tar bra betalt för sig. Om vi nu bara kunde vara så lyckosamma och vinna rättsaken, annars blir det en stor förlust. Jag för min del är så sparsam som möjligt, jag är försiktig om det allra minsta. Jag har bra lust till att ta en tur till Larvik och tala med *Hesselberg*, men jag vet inte vad jag ska göra. Jag tycker att *Hesselberg* borde veta om vi kommer att vinna eller förlora, det beror på hur noggrann han är. Om jag skulle resa för att tala med honom, skulle jag be honom att vara ärlig mot mig för jag är en tjänsteflicka som har få tillfällen att framföra min sak och att jag inte trodde att det hela skulle ta så lång tid. Vad tycker du, kära bror, att jag ska göra? Du har haft *Hesselberg* förr så du vet allt om han är rimlig. Jag är rädd för att det går illa för oss. *Anton* har så många som hjälper honom och vi har ingen som står på vår sida, förutom *Hesselberg*. Skriv snart några ord till mig kära bror, och säg mig vad du tycker. Jag ser från ditt brev att du snart ska ut och ”plöre” sjön. Som *Anna* skriver i sitt brev, vore bra om du slapp vara på sjön. Och det samma tycker jag, att det skulle vara bra om du fick dig en post så du kunde vara hemma. Det kan väl med tiden också bli så.

Amy och *Dagmar* måste ni hälsa från mig, de har väl blivit stora och duktiga. Om ni har ett fotografi på dem så måste ni vara så snälla och låta mig få ett, det skulle vara roligt att se dem nu. Farbror ber mig hälsa till er. *Andreas* kan jag hälsa från, han var hemma en liten tur för en tid sedan. Farbror och jag var tillsammans hos honom. *Andreas* äldsta son ska nu konfirmeras, söndagen efter påsk. Sedan har han tre pojkar kvar, den minsta är nu fyra år. *Bernhard* har jag nu inte hört från på en tid. Han hade tur som fick sig en post på landet, så han slipper vara på sjön. Var du och din *Anna* hjärtligt hälsade från din hängivna syster

K. A. Mathisen

Från Karen Anne

Horten den 22 april 1884

Kära svägerska!

Hjärtligt tack för ditt brev som jag har tagit emot. Jag ser av ditt brev att din man inte hade rest när du skrev, men nu är han väl inte hemma då han skulle resa till Göteborg. Han berättade det i mars, när han skrev till mig sist. Jag har inte något speciellt att skriva om nu eftersom jag inte har hört från Larvik. Jag ville inte resa till Larvik ännu, för jag har under en tid tänkt att *Hesselberg* nog kommer att skriva. Men får vi ingen underrättelse om en fjorton dagar så ska jag resa om inget annat kommer i vägen. Jag är mycket bedrövd över att det inte blir något resultat av rättssaken. Jag förstår inte hur detta kommer att bli. När jag reser till Larvik så reser jag inte genom Neset för de har ingen aning om hur det är med rättssaken. Det är bara *Hesselberg* jag vill tala med. Jag kan ju inte vara borta länge för farbror måste ju ha sitt ställe. Skulle jag resa genom Neset så hade jag ju varit tvungen att stanna där några dagar. Jag hör aldrig något därifrån, om faster i Helgeraaen lever vet jag inte, men jag tror det. Jag var i Neset i somras och då var jag hos faster. Hon är nu mycket gammal och dålig, hon lever alldeles i barndomen. Hon kände inte igen mig förrän jag sa vem jag var. Faster grät då jag sa farväl till henne för hon trodde inte att hon skulle få se mig igen, och det tror jag också. Hon har varit mycket snäll mot mig.

Hälsa bror *Ole* många gånger från mig och hälsa *Amy* och *Dagmar* många gånger från faster. Var du först och sist hjärtligt hälsad från

Karen Mathisen

Om du får något brev från *Hesselberg* kära *Anna*, var så snäll och skriv till mig, för då reser jag inte till Larvik.

Från Karen Anne

Horten den 10 juni 1890

Kära bror med familj!

Tack för ditt brev som jag för länge sedan skulle ha besvarat. Jag är nu denna gång som er, och väntar med att skriva. Jag såg av ditt brev kära bror att du inte tycker om *Heum*. Jag har nu varit i Helgeraaen, hos mina syskonbarn, *Nikoline* och *Maren*, och pratat med dem om *Heum*. Jag skrev även till *Maren* i vinter om hon tycker att hon känner honom bra. Hon köper bröd hos honom och hon bor strax vid honom. Du kan själv läsa brevet, så kan du se. Jag känner honom som en pratsam och god människa. Vet du han hade en handelsaffär på *Torstrand* som det gick dåligt med. Men så slutade han och började driva ett bageri som blev en lönsam affär, jag känner ju till dem som var hos honom. Jag talade också med *Hans Bua*, *Nikolines* man, han sa att jag inte får vara rädd för hans leverne för bröd måste man ju ha. Och bagare *Nilsen* som fanns här förr, stod sig bra. Kan du tycka om honom så kan du också leva bra med honom, sa han. Han bor ju också precis vid *Heum*. Jag har funderat mycket på detta och jag har nu bestämt mig, vi är nu förlovade. Om Gud vill och inga hinder kommer i vägen för oss, är det meningen att vi ska gifta oss i sommar. Vi har sett på ett hus som vi tänker köpa. De som äger det bor i Amerika. Det beror på om han vill sälja det, vi får veta det om en tid. Farbror tycker också bra om *Heum*, han har känt honom i många år och han tycker det vore bra för mig att få ett hem eftersom han är så gammal. Jag kan ju inte leva länge till, säger han. Jag har fått de pengar av honom som han har lovat mig, farbror är snäll. Pojkarna vet det inte, det var pengar som han hade i banken och som de inte visste om. Farbror kommer att få hjälp av *Ole* på *Stensols* dotter. Hon heter också *Karen*, jag tycker det var bra för honom att få en från familjen igen. Jag har pratat med henne åt honom.

Jag har nu mycket att göra. Jag håller på att sy och klippa tygremsor till en golvmatta, det är ju annorlunda när man ska sätta bo. Ja det ser ut som om även jag ska få ett hem tillslut. Som det gamla ordspråket säger, det är bättre sent än aldrig. Vi går ensamma till kyrkan när vi ska gifta oss för vi vill gärna ha lugn och ro den dagen, om Gud låter oss leva och inget kommer i vägen. Hälsa *Amy* och *Wingårdh* och *Dagmar* och *Anna*. Hur blir det med *Dagmar*, kommer hon och besöker oss i Norge? Det skulle vara roligt om jag fick ett eget hem så hon kunde se hur jag har det. Var så snäll och skriv några ord till mig. Hälsa också dina

svärföräldrar och *Marie* med make och Fru *Jakobsen*, hur lever de? Du får ursäkta kära bror, att jag inte har skrivit tidigare. Du är hjärtligt hälsad från din syster

Karen

Från

V. häradshövding Nils Ljungman

(ledamot i Sveriges advokatsamfund)

Telegrafadress:

Ljungman

Helsingborg den 15 augusti 1895

H. Herr *O. Mathisen*

Engelholms hamn

Från Mariestad har jag erhållit avskrift på boupptäckningen efter borgmästare Lang, som jag härmed, jämte ett brev från min kommissionär därstädes, avsänder på det. H. H. får ta del av boets ställning.

Lösejendomen är nog lågt upptagen och där fastigheten upptagas till sitt taxeringsvärde 19500 kronor i stället för 16000 kronor och synes det egendomligt att Langs dotter Hedvig kan ha en fordran i boet av 5582 kronor och 50 öre.

H. H. låter nu uppgiva vad H. H. är villig att i utlösen för sin hustrus arvsrätt taga. Det vore ju bäst om H. H. begärde en rund summa.

Högaktningsfullt

Nils Ljungman